

EIN

Τ Α

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΚΑΤΑ ΤΟ 1915

Λερίδες ἀπὸ τοῦ Ἡμερολόγιον

τοῦ κ. **LEWIS EINSTEIN**

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

πρόην Πληρεξουσίου Ὑπουργοῦ τῶν Ἠγούμενων Πολιτειῶν
καὶ πρόην Εἰδικοῦ Επιτετραμμένου
ἐν τῇ Ἀμερικανικῇ Πρεσβείᾳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ Π. Α. ΠΕΤΡΑΚΟΥ

1918

2897

AKAΔHMIA

AOHNΩN

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τὰ ὀλίγα αὐτὰ ἀποσπάσματα ἐλήφθησαν κατ' ἐπιλογὴν ἀπὸ τὸ ἐσχατὸς ἐκδοθὲν ἐν Λονδίῳ ἡμερολόγιον τοῦ κ. Αἰνστάιν, πρῶτην πληρεξουσίου Ὑπουργοῦ τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν καὶ Πρεσβευτοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει, εἰς τὸ ὅποιον οὗτος κατέγραψεν ἡμερησίως, ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου 1915, δηλαδὴ κατὰ τὴν ἐπὶ τῇ ἐκστρατείας τῶν Δαρδανελίων, τὰ διάφορα ἐν τῇ Τουρκικῇ πρωτεύουσῃ κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην ἐξαρχοῦντα πολιτικὰ καὶ διπλωματικὰ γεγονότα, καὶ περιέγραψε τὴν ἐν γένει τότε ἐκεῖ κατὰστασιν ἐξ ἧς ἐδημιουργήθη μία ἀτμοσφαῖρα πλήρης ἀσφαλείας καὶ διαρκῶν ἀνησυχιῶν.

Ἀπὸ τὰς ὀλίγας αὐτὰς σελίδας τὰς ὁποίας ἐξελέξαμαν ἐπιστημένως ἀπὸ τοῦ περισπούδαστον ὄντως βιβλίον τοῦτο τοῦ Ἀμερικανοῦ διπλωμάτου—βιβλίον ἐνέχον ὅλον τὸ κύρος τῆς ἀληθείας καθ' ὃ γραφὲν ἀπὸ ἑνα ἐντελὸς οὐδέτερον καὶ ἀμερόληπτον κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον παρατηρητὴν—ὁ ἀναγνώστης δύναται νὰ λάβῃ μίαν ἰδέαν τῆς ἐν Τουρκίᾳ κατὰχθονίου δράσεως τῆς Γερμανίας ἰδίως ἐν ταῖς σφαγαῖς τῆς Ἀρμενίας, καὶ ἐν ταῖς ἀθρόαις ἀπελάσεσι τῶν Ἑλλήνων, γενομέναις καθ' ὃν χρόνον ἀκριβῶς ἐν Ἀθήναις ἡ τόσον φιλογερμανικὴ καὶ ἐγκληματικὴ κυβέρνησις Γούναρη εἰς οὐδὲν ἄλλο κατεγίνετο εἰμὴ εἰς τὴν ἐξουθένωσιν τοῦ Βενιζελισμοῦ, καὶ εἰς τὴν παράδοσιν τῶν ἱερῶν καὶ ὁσίων εἰς τοὺς προαιωνίους ἐχθροὺς τῆς Πατρίδος.

Ἐξ ὧσων ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ἡμερολογίου τοῦ κ. "Αἰνσταϊν" οὐδέποτε παρὰ τοῖς Τούρκοις ἐξεδηλώθη τόσον ἄγριος φανατισμός κατὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ Ἀρμενίων ὅσων κατὰ τὸ ἔτος 1915. Ἡ πολιτικὴ τῆς βολοφονίας καὶ τῆς ἐξοντώσεως τοῦ χριστιανικοῦ στοιχείου ἐσχεδιάσθη μὲ πρωτοφανῆ ψυχραιμίαν καὶ ὁμότητα καὶ καθ' ὑπόδειξιν τῶν Γερμανῶν. «Τοὺς χριστιανοὺς τοὺς φοβοῦμεθα» εἶπε μετ' ἄρκετοῦ κυνισμοῦ ὁ Ταλαὰτ ἐν ἰδιαιτέρᾳ τινι συνομιλίᾳ. «Ἐμάθαμεν τὴν ἐπαναστατικὴν μας ὀργάνωσιν ἀπ' αὐτοῦς. Γνωρίζουν τὰ μυστικά μας». Συνεπῶς ὤφειλον νὰ ἐξαλειφθοῦν ἐκ τοῦ προσώπου τῆς γῆς. Ἡ ὑπερτέρα τῆς ἰδικῆς τῶν ἱκανότης τῶν Ἀρμενίων καὶ Ἑλλήνων ἐφαίνετο ὡς μία σοβαρὰ ἀπειλὴ εἰς μίαν ὀργάνωσιν ἣ ὁποία δὲν ἤδυνάτο ν' ἀνεχθῇ οἰκονομικῶς ἀντιπαλιτεύσιν.

Καὶ ἡ ἐλληνοκρατικὴ αὕτη ὀργάνωσις ἀνέμενε μόνον μίαν ἀφορμὴν διὰ νὰ ἐκτελέσῃ τὰ καταχθόνια σχέδιά της, καὶ ἡ ἀφορμὴ εὗρέθη εἰς τὴν μοιραίαν συμμαχικὴν ἐπίθεσιν κατὰ τῆς Χερσονήσου τῆς Καλλιπόλεως, τὴν 18 Μαρτίου 1915. Αἱ ἀρμενικαὶ σφαγαί, καὶ αἱ σφαγαὶ τῶν ἐλληνικῶν πληθυσμῶν ἐνίων περιφερειῶν, αἱ ὁποῖαι περιεδλήθησαν τότε ὑπὸ τῶν ἐπισήμων ἀρχῶν τὸν εὐφημον χαρακτηρισμὸν τῆς «μετατοπίσεως», ἀνελήφθησαν ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς «στρατιωτικῆς ἀνάγκης». Ἄλλ' ἡ διευθύνουσα χεὶρ ἦτο ἡ γερμανικὴ, καὶ ἡ Γερμανία θὰ εὗρῃ δύσκολον νὰ διαφύγῃ τὴν ἀδέκαστον κρίσιν τῆς ἱστορίας, διὰ τὴν σιωπηρὰν συγκατάθεσιν της—ἔτι πλέον, διὰ τὴν εἰσήγησίν της—εἰς ἐν ἔγκλημα τὸ ὁποῖον ὑπερβαίνει εἰς φρίκην καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ ἔγκλημα κατὰ τοῦ Βελγίου. Καῖτοι κατὰ τὰ ἐπερχόμενα ἔτη ἡ ἐπίσημος Γερμανία ἐνδέχεται νὰ προσπαθῇ ν' ἀπεκδυθῇ τῶν εὐθυνῶν τοῦ ἐγκλήματος τούτου, ἐν τοσούτῳ τὸ γεγονός τῆς ἐνοχλῆς εἰς αὐτὸ τῶν γερμανικῶν στρατιωτικῶν ἀρχῶν ἐν

Κωνσταντινουπόλει καὶ τοῦ στενοῦ συνεταιρισμοῦ τῶν δύο χωρῶν, κατὰ τὴν βραχεῖαν περίοδον, καθ' ἣν ἔλαθε χώραν ἡ κυριολεκτικὴ ἐξόντωσις τῆς Ἀρμενικῆς φυλῆς ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ καὶ ἡ ἐπιβουλὴ κατὰ τοῦ ἐν Τουρκίᾳ ἑλληνικοῦ στοιχείου, θὰ περμαίνῃ διὰ παντὸς εἰς τὴν ἱστορίαν, εἰς ὄνειδος καὶ στίγμα τῆς χριστιανικῆς Γερμανίας.

Ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει παραμονὴ τοῦ συγγραφέως—ὁ ὁποῖος καὶ προηγουμένως ἐξῆσεν ἐν τῇ Τουρκικῇ πρωτεύουσῃ, ἀπὸ τοῦ 1906—1909, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς βασιλείας τοῦ Ἀβδοῦλ Χαμήτ, καὶ κατὰ τὴν περίοδον τῆς τουρκικῆς Ἐπανάστασεως, ὡς Γράμματεὺς, Σύμβουλος καὶ τέλος Ἐπιτετραμμένος τῆς Ἀμερικανικῆς Πρεσβείας, καὶ διακρίνατο διὰ τὰ φιλικὰ ὑπὲρ τοῦ νέου καθεστώτος αἰσθήματα, συμμετέχων τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ὁκτῶν ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἐν τῇ πτώσει τοῦ Χαμηττικοῦ δεσποτισμοῦ, διέδλεπον, μετ' ἐλπίδος, φεῦ! ταχέως διαψευσθείσης, τὴν ἀναγέννησιν τῆς Τουρκίας,—συμπίπτει μὲ τὰ ἐν λόγῳ ἐγκλήματα, μὲ τὴν εἰσοδὸν τῆς Ἰταλίας εἰς τὸν πόλεμον, μὲ τὴν ἐν Βαλκανίοις κρίσιν, μὲ τὴν ἀδράνειαν τῶν Ἀθηνῶν, μὲ τὸν πυρετὸν τοῦ Βουκουρεστίου καὶ μὲ τὴν προδοσίαν τῆς Σόφιας καὶ διὰ τοῦτο τὸ βιβλίον εἶνε πλήρες ἐξόχου ἐνδιαφέροντος δι' ὅλους.

«Ὁ βομβαρδισμὸς τῶν ἐν τῇ εἰσόδῳ τῶν Στενῶν φρουρίων, λέγει ἐν τῇ προλόγῳ τοῦ ὁ κ. Ἀϊνστάϊν, ἔρριψε τὴν Τουρκίαν ὅλην εἰς μεγάλην ἀνησυχίαν. Ἡ πτώσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐφαίνετο πιθανὴ καὶ ἀνεμένετο ὑπὸ τοὺς τῶν Γερμανῶν καὶ τῶν Τούρκων, καὶ ἅπασαι αἱ προετοιμασίαι ἐγένοντο διὰ τὴν ἄμεσον ἐκκένωσιν τῆς πρωτεύουσας, καὶ τὴν μεταφορὰν τῆς ἑδρας τῆς κυβερνήσεως εἰς τὸ Ἐσκί Τσεχέρ, εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τῆς ἀβεβαιότητος οἱ Γερμανοί, ἰδίᾳ, ἦσαν ἀνήσυχοι μήπως οἱ Τούρκοι κλεί-

σωσι χωριστὴν εἰρήνην. Διότι οὐδεμία ἐκ τῶν ὑποσχέσεών των περὶ κατακτιήσεως τῆς Τυφλίδος, τῆς Ταυρίδος καὶ τοῦ Κατρου εἶχε πραγματοποιηθῇ, καὶ ἡ τουρκικὴ συμμετοχὴ εἰς τὸν πόλεμον κατέληγεν εἰς πλήρη διὰ τὴν Τουρκίαν ἀπογοήτευσιν. Ἡ ἐκστρατεία κατὰ τοῦ Καυκάσου κατέληξεν εἰς καταστροφὴν, καὶ μία δολόκληρος στρατιὰ ἀπωλέσθη εἰς τὰς χιόνας του. Οἱ Τούρκοι εἰσῆλθον εἰς τὴν Ταυρίδα διὰ νὰ ἐκδιωχθῶσιν ἐκείθεν εὐθὺς κατόπιν. Ἡ ἐκστρατεία κατὰ τῆς Αἰγύπτου ὡς ἐκ θαύματος διέφυγε τὴν πλήρη καταστροφὴν, καὶ ὁ χορὸς τὸν ὁποῖον ὁ διοικῶν τὴν ἐκστρατείαν ταύτην, ὑπέσχετο νὰ θώσῃ εἰς τὸ μέγα Ξενοδοχεῖον τοῦ Καῖρου «Σεππερτι», ἀνεβλήθη ἐπ' ἀόριστον. Ἡ Βασσόρα καὶ τὸ Βαν ἀπωλέσθησαν καὶ ἡ Βουλγαρία ἀπέστειλε ἀκόρην μὲν σοδραν ἀπειλὴν. Ἀφ' ἑτέρου τὸ ἐν μυσίον τιμειὸν ἦτο κενόν, ἡ χώρα εἰς τὸ χεῖλος τῆς καταστροφῆς, καὶ πανταχοῦ ἐπεκράττει ἀπαγορεύσεις καὶ ἐυσαρέσκεια φύσεως τοιαύτης ὥστε μία ἄλλη ἀκόρη ἀτυχία ἡδύνατο εὐκόλως νὰ ἐδηγήσῃ εἰς ἐνοπλον ἐπανάστασιν...

Τοιαύτη ἦτο ἐν ὀλίγοις ἢ ἐν Τουρκίᾳ κατάστασις καθ' ὃν χρόνον ἤρχιζεν ἡ κατὰ τῶν Δαρδανελλίων ἐκστρατεία. Ἡ ἀφήγησις τοῦ κ. Ἀϊνστάϊν ἀρχεται ἀκριδῶς ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης, μὲ τὴν περιγραφὴν τῆς συλλήψεως τοῦ πληρώματος ἐνὸς ἀγγλικοῦ ὑποδρυχίου τοῦ T 15, τὸ ὁποῖον ἐξώκειλεν ἐν τῇ τολμηρᾷ του προσπαθείᾳ νὰ παραβιάσῃ τὰ Στενά.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1915

Ἀπριλίου 23.—... Προσεπάθησα παντὶ τρόπῳ νὰ ἴδω τὸν Φ... καὶ τοὺς ἄλλους ἐπιζήσαντας ἐκ τοῦ ὑποδρυχίου Ε 15, ἀλλ' ἐστάθη ἀδύνατον. Ἀκόμη καὶ ἂν εὐρίσκονται ἐδῶ δὲν κατωρθώθη ἀρκούντως νὰ ἐξακριβωθῇ. Οὐδεὶς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν θὰ ἐτόλμα νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἐλαχίστην εὐθύνην, δίδων πληροφορίαν τινὰ περὶ αὐτῶν, ἐξαιρέσει τοῦ Ἑμβέρ, ὁ ὅποιος σπανίως εὐρίσκεται ἐκεῖ. Διότι εὐρίσκεται πάντοτε εἰς τὰ Ἀνακτορά, ἢ εἰς τὰ γυμνάσια, ἢ εἰς ἐπιθεώρησιν τινά, καὶ τὰ πράγματα μένουσιν ἐν στασιμότητι εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν. Δὲν εἶνε πλέον ὁ νεωστὶ ἀφίχθεις ἐκ Μακεδονίας μετριοφρων νεαρὸς ἀξιωματικὸς, ποῦ ἐγνώρισά τῳ 1908, καὶ ποῦ ἠρυσθὶς ἐξ ἐπαγγέλματος ἀκούων ἑαυτὸν ἐγκωμιαζόμενον ὡς «ἥρωα τῆς Ἑλευθερίας». Ὁ Βούλγαρος πρεσβευτὴς τὸν ὀνομάζει «Προφήτην τῶν Προφητῶν», καὶ ἀμφοτέρωθεν τοῦ γραφείου του, εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, κρέμονται αἱ εἰκόνες τοῦ Ναπολέοντος καὶ τοῦ Φρειδερίκου τοῦ Μεγάλου!

... Οἱ Τούρκοι δὲν ἀντελήφθησαν ἀμέσως ὅτι τὸ ὑποδρύχιον Ε 15 ἐξώκειλεν. Ἦνοιξαν πῦρ καὶ μία ἀπὸ τὰς πρῶτας ὁβίδας ἐπέτυχε τὸ περισκόπιον καὶ ἐχώρισεν εἰς δύο τὸν κυβερνήτην, τοῦ κάτω μέρους τοῦ σώματός του πεσόντος πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Π... Ἐτέρᾳ

ὁδὸς ἐξερράγη ἐπὶ τῆς ἀποθήκης τῆς ἀμμωνίας καὶ οἱ παραχθέντες ἀτμοὶ ἐπέφερον τὸν ἐξ ἀσφυξίας θάνατον εἰς ἐξ ναύτας. Οἱ λοιποὶ τῶν ναυτῶν ἐπήδησαν ἔξω τοῦ σκάφους. Ὅταν οἱ Τοῦρκοι εἶδον αὐτοὺς κολουθῶντας, ἔσπευσαν εἰς βοήθειάν των, μὲ ὄχι ὀλίγον κίνδυνον τῆς ζωῆς των, διότι τὸ ρεῦμα ἦτο ὀρμητικόν. Οἱ Ἀγγλοὶ νεκροὶ ἐτάφησαν εἰς τὴν παρὰ λίαν, ἀλλ' εὐθὺς ὡς ὁ Τζεβὰτ Πασσάς, ὁ διοικητής, ἤκουσε περὶ τούτου, ἔδωσε διαταγὰς ὅπως ἐκταφῶσι καὶ μεταφερθῶσι πρὸς ταφὴν εἰς τὸ Ἀγγλικὸν Νεκροταφεῖον, ἐνὸς ἱερέως ψάλλοντος τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν. Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς αἰχμαλώτους, οὗτοι μέχρις ὥρας ἔτυχον καλῆς περιποιήσεως. Ὅμιλῶν περὶ αὐτῶν ὁ Τζεβὰτ εἶπεν ὅτι ἐμάχοντο ὑπὲρ πατρίδος καὶ ὅτι πᾶν ὅ,τι καὶ αὐτὸς ἐλπίζει εἶνε ὅτι ἐάν ποτὲ αὐτὸς ἢ τις ἐκ τῶν ἀνδρῶν του πέσῃ εἰς χεῖρας τῶν Συμμάχων, θέλει τύχῃ τῆς αὐτῆς καλῆς περιποιήσεως. Οἱ Γερμανοὶ ἀξιωματικοὶ ἐξετίμησαν θεόντως τὴν προσπάθειαν πρὸς ἀνατίναξιν τοῦ ὑποδρυχίου. Ἀνεγνώρισαν ὅτι ἦτο ἐν λίαν τολμηρὸν ἐγχείρημα. «Βγάζω τὸ καπέλλο μου πρὸ τοῦ Ἀγγλικοῦ Ναυτικοῦ,» εἶπεν εἰς ἐξ αὐτῶν.

.....
 Ἀπριλίου 28.—Εἶδα τὸν Ν..., ὁ ὁποῖος μοῦ εἶπε μὲ βεβαιότητα ὅτι οἱ Ρῶσοι ἀπεβιδάσθησαν σήμερον τὴν πρωτὴν εἰς Μήδειαν! Ὁ Ἑλληὺν ὑπηρέτης ἦτο τρελλὸς ἀπ' τῆς χαρᾶς του. Εἶνε δύσκολον νὰ καταστείλῃ τις τὴν ἐξαψίν του. Οἱ Τοῦρκοι ὁμολογοῦν ὅτι ὁ μόνος κίνδυνος δι' αὐτοὺς ἐγκτεται εἰς μίαν ταυτόχρονον

διπλὴν ἐπίθεσιν... Ἐφερατὴν εἶδῃσιν εἰς τὴν Πρεσβείαν, ἀλλ' ἐρωτήσαντες τὸν Ἐμδέρ, ἐπληροφορήθημεν ὅτι αὕτη ἐστερεῖτο ἀληθείας. Εἰς τὰ Δαρδανέλλια ὁ ἀγὼν ἐξακολουθεῖ σφοδρὸς καὶ ἡ περιφανὴς νίκη ἡ ἀναγγελθεῖσα προχθὲς «ἐφαμπρικχρίσθη» ἀπλῶς πρὸς πανηγυρισμὸν τῆς ἐπετείου τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναρρήσεως τοῦ Σουλτάνου. Ἀγνοοῦμεν ὅποια εἶνε ἡ ἀληθὴς κατὰστασις καὶ θὰ τὸ ἀγνοοῦμεν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας...

Ἀπριλίου 29.—Αἱ μάχαι ἐξακολουθοῦν, καὶ αἱ τουρκογερμανικαὶ ἐκθέσεις περὶ ὀριστικῆς νίκης ἦσαν, τοῦλάχιστον, πρόωροι. Εἶνε διασκεδαστικὸν νὰ βλέπη τις πῶς τερατολογοῦν εἰς τὰ ἀνακοινωθέντα των, τὰ ὅποια εἶνε τόσον ἄοριστα, ὥστε νὰ ᾔηνε ἀδύνατον νὰ τὰ παραδεχθῇ τις ὡς λέγοντα τὴν ἀλήθειαν. Οἱ Τούρκοι συνέλαβον καὶ ἐφυλάκισαν τοὺς διευθυντὰς τοῦ Μπὸν Μαρσέ καὶ τοῦ Μπαϊκερ, διότι δὲν ἐφωταγώγησαν τὰ καταστήματά των κατὰ τὴν προχθεσινὴν σουλτανικὴν ἑορτήν. Ὁ διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας Μπέντρι ἐννοεῖ νὰ παραπέμψῃ ἀμφοτέρους εἰς τὸ Στρατοδικεῖον, καὶ ἐπιμένει μετ' ἰσχυρογνώμης εἰς τοῦτο.

.....

ΜΑΪΟΣ

Μαΐου 1.—Εἶμαι ἀπησχολημένος μὲ τὸ Ἀρμενικὸν ζήτημα... Ἡ κυδέρνησις φαίνεται νὰ στρέφῃ ὅλην τὴν προσοχὴν τῆς ὅπως ἐκμηδενίσῃ καὶ τὰ τελευταῖα λείψανα πάσης πολιτικῆς ἀντιπολιτεύσεως. Συνέτριψε

τὴν τουρκικὴν ἀντιπολίτευσιν, ἐξώρισε τοὺς Ἕλληνας καὶ ἤδη ἦλθεν ἡ σειρὰ τῶν Ἀρμενίων,—καὶ ἔλα ταῦτα καθ' ὃν χρόνον ἡ αὐτοκρατορία ἀπειλεῖται πανταχόθεν. Τὸ μίγμα τοῦτο τῆς ἀσυναισθησίας, τῆς ἀπαθοῦς πεποιθήσεως, τῆς σκληρότητος καὶ θηριωδίας ἀποβαίνει ἐκπληκτικόν. Εἰς τὴν Λέσχην, οἱ ἄνδρες ποῦ κυβερνοῦν χαρτοπαίζουσιν ὅλην τὴν ἡμέραν: ὁ Ταλαὰτ παίζει πόκερ καὶ ὁ Μέγας Βεζύρης πιπιλιάρδο, καθ' ὃν χρόνον οἱ Σύμμαχοι ἀποβιδάζουσιν στρατεύματα εἰς Δαρδανέλλια . . .

Ἀπόψε παρευρέθην εἰς ἕνα ἔξοχον δεῖπνον παρὰ τῷ Π . . . Ἦτο ἐκεῖ καὶ ὁ Σερκί, φρεσκοξυρισμένος καὶ εὐωδιάζων, μόλις ἐπιστρέψας ἐκ Βερολίνου καὶ φαινόμενος μᾶλλον ὥς Γερμανὸς τραπεζίτης παρὰ ὥς πρῶτον Μέγας Βεζύρης. Μαὶ ἦλθε πρὸς στιγμὴν ἡ ἐπιθυμία νὰ τοῦ ὑπομνήσω τὴν συνέντευξίν του, τὴν ὅποیان ἔδωκε τὸν παρελθόντα Αὐγούστον εἰς Λονδίνον καὶ κατὰ τὴν ὅποیان εἶπεν ὅτι ἡ Τουρκία οὐδέποτε θὰ ἔφθανεν εἰς τοιοῦτον σημεῖον μωρίας, ὥστε νὰ περιπλεχθῇ εἰς πόλεμον μετὰ τῆς Ἀγγλίας . . .

. . . Ὁ Τζαδάτ, Τοῦρκος διπλωμάτης, λαβὼν με κατὰ μέρος μοι ἐξέφρασε τὴν γνώμην του ὅτι οἱ Ἀγγλοὶ διέπραξαν μέγα σφάλμα μὴ προσεταιρισθέντες ἐξ ἀρχῆς τὸ Κομιτάτον . . . Μὲ ὀλίγον περισσοτέραν διπλωματικὴν ἱκανότητα, ἡ Τουρκία θὰ καθίστατο εὐκόλως φιλικὸν ὄργανον εἰς χεῖρας τῶν Ἀγγλων. Συμφωνῶ μὲ τὴν γνώμην του. Τὸ κάτω-κάτω, οἱ Τοῦρκοι δεικνύουσιν μεγαλειτέραν προτίμησιν εἰς τὸν Ἀγγλον ἢ εἰς οἵονδήποτε ἄλλον ξένον. Τοῦ εἶπον ὅτι

ἡ συμπεριφορὰ τῶν Νεοτούρκων ἀπέναντι τῶν Ἑλλήνων καὶ Ἀρμενίων παρήγαγε μεγίστην ἀγανάκτησιν παρὰ ταῖς Ἀγγλοῖς . . . Ὁ Τζεβάτ ἐπρόβαλε τὸν συνήθη τουρκικὸν ἰσχυρισμὸν διὰ τὴν ἐξοδὸν τῆς Τουρκίας εἰς τὸν πόλεμον: δηλ. τὴν ἀνάγκην δι' αὐτὴν νὰ δράξῃται τῆς καταλλήλου στιγμῆς ὅπως πολέμησῃ τὴν Ρωσσίαν, καί, ἐπίσης νὰ ἐκπλύνῃ τὸ στίγμα τοῦ Βάλκανικοῦ πολέμου. Τὸν ἠρώτησα τί ἡ Τουρκία θὰ ἐκέρδιζεν ἐξ αὐτοῦ.—«Τίποτε, μοῦ ἀπήντησεν. Πᾶν ὅτι ζητοῦμεν ἀπὸ τὴν Γερμανίαν εἶνε νὰ μὴ τὴν ἀφήσῃ νὰ ἡττηθῇ».

Μαΐου 2.—Ὁμίλησα μὲ τὸν Ν. . . περὶ τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων, καὶ εἶπομεν πόσον ὀρθὴ ἦτο ἡ πολιτικὴ τοῦ Βενιζέλου. Ἡ Ἑλλὰς κατερχομένη εἰς τὸν πόλεμον πρὸ ἐνὸς μηνός, θὰ κατελάμβανε προνομιοῦχον θέσιν. Τώρα, ἐὰν κατέλθῃ, θὰ συγκαταριθμηθῇ μετὰ τοῦ ὄχλου. Ὁ Ζ. . . καίτοι ἀκραιφνῆς βενιζελικός, φρονεῖ ὅτι ὁ κ. Βενιζέλος διέπραξε τρία σοβαρὰ σφάλματα: πρῶτον, παραιτηθεῖς, δεύτερον ἀνεχθεῖς τὸ Ὑπουργεῖον Ζαΐμη, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἡδύνατο νὰ ἀσκήσῃ ἔλεγχον, καὶ τέλος, λογομαχήσας μετὰ τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ Γούναρη. Ὁ τελευταῖος οὗτος, ἐρεθισθεῖς ὑπὸ τοῦ βενιζελικοῦ τύπου, ἐπιρρίψαντος κατ' αὐτοῦ τὴν κατηγορίαν ὅτι ἐδωροδοκεῖτο ὑπὸ τῆς Γερμανίας, ἀπήντησε λέγων, ὅτι κατ' ἀντίθεσιν μερικῶν ἄλλων, αὐτὸς οὐδέποτε ἦτο ἑτοιμος νὰ παραχωρήσῃ ἐθνικὰ ἐδάφη. Ὁ Βενιζέλος τότε ἐδημοσίευσεν τὰ πρὸς τὸν Βασιλέα ὑπομνήματά του, ἐπειδὴ ὁ Βασιλεὺς δὲν ἤθελε ν' ἀναγνωρίσῃ ὅτι ἦτο πρόθυμος νὰ παραχωρηθῇ ἡ Καβάλλα.

Ἡ ὅλη υπόθεσις εἶνε λυπηρὰ διὰ τοὺς Ἕλληνας. Ὡς συνήθως διηγρέθησαν καθ' ὃν χρόνον ἡ χώρα εἶχεν εἴ-
περ ποτε καὶ ἄλλοτε ἀνάγκην ἐνότητος.

.....
Μαῖου 5.— Μία ἐπιτροπὴ Ὁθωμανίδων ἐπεσκέφθη
τὸ «Γκαϊμπεν», τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς Στένην, καὶ
ἠρώτησε, διατὶ ἓνα γερμανικὸν πλοῖον μένει ἡσυχον
ἐκεῖ, καθ' ἣν στιγμὴν οἱ ἄνδρες των, τὰ παιδιὰ των
καὶ οἱ ἀδελφοὶ των εὐρίσκονται ἐπὶ τῆς γραμμῆς τοῦ
πυρός; Τὸ ἀεροπλάνον τὸ ὁποῖον ἐξετέλεσε πτήσεις
ἀνωθεν τοῦ Σισλί, τὴν Κυριακὴν, καὶ τὸ ὁποῖον ὑπε-
τέθη ὡς ρωσσικόν, ἦτο τουρκικόν. Οἱ Τοῦρκοι τὸ κα-
τέρριψαν διὰ τοῦ πυρός τῶν τηλεβόλων καὶ ἐφόνευσαν
τὸν καλλίτερον ἀεροπλάνον των, καθὼς καὶ ἓνα Γερμα-
νὸν ἀξιωματικόν. Εἰς ἀμφοτέρους ἐγένετο λαμπρὰ κη-
δεῖα χθές, τὰ δὲ πτερὰ τοῦ ἀεροπλάνου ἐπετέθησαν
ἐπὶ τῶν φερέτρων των. Οἱ Τοῦρκοι ἔχουν ἀκόμη ἄλλα
τρία ἀεροπλάνα, μόνον.

... Αἱ συναντήσεις εἰς τὰς ὁδοὺς ἐδῶ εἶνε ἐπικίν-
δυναι. Ὅχι πρὸ πολλοῦ συνήντησα τὸν Σεραφεῖμοβ,
τὸν Γραμματέα τῆς Ρωσικῆς Πρεσβείας, ὁ ὁποῖος πα-
ρέμεινεν ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ὁμιλήσαμεν μαζὺ μόν-
ον ἐπὶ τινι λεπτά, ἀλλὰ τοῦτο ἀμέσως ἀνεφέρθη εἰς
τὴν Γερμανικὴν Πρεσβείαν. Τὰ καθ' ἑκάστην ποῦ θὰ γίνῃ
ἐδῶ, ἀμέσως διαστρέφεται καὶ κατὰσκοποὶ εὐρίσκον-
ται παντοῦ, ἰδίως πέριξ τῆς Γερμανικῆς Πρεσβείας. Μοῦ
ἀνέφεραν τέσσαρας κυρίας, αἱ ὁποῖαι ἐν μέσῳ τοῦ λε-
γομένου ἀριστοκρατικοῦ κόσμου, ἐντρυφῶσιν εἰς τὸ
εἶδος τοῦτο τῆς διασκεδάσεως. Ὁ Γερμανὸς πρεσβευ-

τῆς προθύμως πληρώνει διὰ χρήματος κάθε πληροφορίαν ποῦ θὰ τοῦ μεταδώσουν, σημαντικὴν ἢ ἀσήμαντον, ἀδιάφορον, διὰ νὰ ἐνθαρρύνῃ τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ ἐμπορίου.

Ὁ Σ. . . Μπέης, ὁ ὁποῖος ἐγευματίσεν ἐδῶ σήμερον, ὠνόμασε τοῦτο «Τρομοκρατίαν», καὶ εἶνε πράγματι τοιαύτη, ἰδίως διὰ τοὺς Τούρκους. Πλεῖστοι ὅσοι παρέμφθησαν πρὸ τοῦ Στρατοδικείου χωρὶς νὰ γνωρίζουν διὰ τί κατηγοροῦνται. Τοῖς ἀπαγορεύεται νὰ διορίζουν δικηγόρον ὑπερασπίσεως, ἡ δίκη διεξάγεται μυστικῶς καὶ δὲν τοῖς παρέχεται ἡ εὐκαιρία ν' ἀπολογηθῶσι. Πολλοὶ Τούρκοι εἶνε λίαν ἀπαισιόδοξοι διὰ τὸ μέλλον καὶ διὰ τὴν φοβερὰν καταστροφὴν εἰς τὴν ὁποίαν τὸ Κομιτάτον ὠδήγησε τὴν χώραν, ἀλλ' ὀλίγοι τολμοῦν νὰ ἐκφράσουν παρησία τὴν ἀπαισιοδοξίαν των . . .

.....
Μαΐου 8. — Ἐξακολουθοῦν νὰ κυκλοφοροῦν αἱ συνήθειες φῆμαι. Μία ἐξ αὐτῶν φέρει τὸν Λίμαν φὸν Σάνδερς ὡς φονευθέντα, ἀλλὰ δὲν τὴν πιστεύω. Ὁ Βάγκενχάϊμ ⁽¹⁾ με ἐπεσκέφθη εἰς τὴν Πρεσβείαν περιχαρῆς, διὰ νὰ μοῦ ἀναγγεῖλῃ τὴν καταδύθισιν τῆς «Λουζιτανίας!» Ἐὰν, ὡς εἶνε πιθανόν, ἀμερικανικαὶ ὑπάρξεις ἀπωλέσθησαν, τοῦτο θὰ δημιουργήσῃ μεγίστην ἀγανάκτησιν εἰς τὴν πατρίδα μου, ἀκόμη δὲ καὶ ἂν ἀποδειχθῇ ὅτι μεταξὺ τοῦ φορτίου ὑπῆρχον καὶ πυρομαχικά, τὸ μέγεθος τῆς πρὸς τοὺς Ἀμερικανοὺς γενομένης προσβολῆς δὲν θὰ μειωθῇ.

(1) Πρῶην πρεσβευτὴς τῆς Γερμανίας ἐν Ἀθήναις.

Φῆμαι διαδίδονται περὶ γενικῆς σφαγῆς ἐν περιπτώσει ἤτις. Τὸ Κομιτάτον συχνάκις ἠπέλιπεν ὅτι θὰ καταστρέψῃ ἐκ θεμελίων τὴν πόλιν πρὶν ἀναχωρήσῃ, ἀλλ' αὐτὸ τὸ θεωρῶ «μπλόφαν». Ἐὰν ἡττηθῶσιν, εἶνε πολὺ πιθανώτερον ὅτι θὰ φανῶσι πρᾶοι καὶ πειθήνιοι...

Μαῖον 9.—...Σήμερον ἡ «Τανὺν» ἤρχισε δημοσιεύουσα σειρὰν καταπληκτικῶν ἀποκαλύψεων. Λέγει ὅτι σπουδαία συνωμοσία ἀνεκαλύφθη, μεταξὺ τοῦ Κίτσεναρ, τοῦ Βενιζέλου, τοῦ «καδόσση» τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας, τῶν Ἀρμενίων καὶ ομάδος γνωστῶν Τούρκων συνωμοστῶν ὡς ὁ Σερῆφ καὶ ὁ Σεμπάχεδίν! Ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἀνέλαβε, λέγει, νὰ προσφέρῃ ἀμοιβὰν 20 χιλιάδων λιρῶν στέρλιων εἰς ἐκεῖνον ὃ ὁποῖος ἤθελε δολοφονήσῃ τὸν Ταλαὰτ! Ἡ συνωμοσία ἀνεκαλύφθη καὶ ἐματαιώθη χάρις εἰς τὴν δξυδέρκειαν τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἀστυνομίας, Μπέντρι! Ἀναφέρονται τὰ ὀνόματα μερικῶν κατωτέρων ὑπαλλήλων τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας, ὡς συμμετεχόντων εἰς τὴν συνωμοσίαν. Πρὸς τὸ παρὸν ἡ κατηγορία ἐπιρρίπτεται ἀπλῶς κατὰ τῶν Ἀρμενίων...

...Ἐπιστρέψας εἰς τὴν Πρεσβείαν εὔρον ἐκεῖ τὸν Αὐστριακὸν Πρεσβευτὴν Παλλαδισίνι. Ἦλθε διὰ νὰ μὲ ἐρωτήσῃ ἐὰν εἴχομεν ἀναλάβει τὴν προστασίαν τῶν ἐν Τουρκίᾳ Ἰταλικῶν συμφερόντων! Ὁμογόλησεν ὅτι ἐὰν οἱ Ἰταλοὶ ἔστελλον 100,000 ἀνδρας καὶ οἱ Ἕλληνες μίαν ἢ δύο μεραρχίας, τὰ Δαρδανέλλια θὰ ἐπιπτον.

Μετὰ τοῦς γερμανικοὺς κομπασμοὺς περὶ τοῦ ἀπρο-

θήτου τῶν Στενῶν, τοῦτο μᾶς ἔρχεται ὡς μία πρώτη ὁμολογία περὶ τοῦ ἐναντίου. Ὁ Ἐμβερ μαίνεται κατὰ τῶν Ἀγγλῶν διὰ τὸ πείσμα των ἐν τῇ συνεχίσει τῆς ἐπιθέσεως. Νομίζει ὅτι ἐὰν ἦσαν μόνον οἱ Γάλλοι ἀπὸ καιροῦ οὗτοι θὰ ἐγκατέλειπον τὴν ἐπιχείρησιν.

Ἐὰν ἡ Ἑλλάς ἐξέλθῃ τώρα, θὰ ἦτο μία μεγάλη ἱκανοποίησις διὰ τὸν Βενιζέλον. Ἄλλ' ὁ Ἑλλήν Ἐπιτετραμμένος, ὁ ὁποῖος ἐδείπνησε μεθ' ἡμῶν χθὲς τὴν ἐσπέραν, δὲν ἤκουσε τίποτε ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Μαΐου 10. — ... Τραυματῖται ἐξακολουθοῦν καταφθάνοντες, καὶ σήμερον οἱ ἐνταῦθα εὐρισκόμενοι ὑπολογίζονται εἰς 17,000. Ἡ κυβερνήτης ἐπέταξεν ὅλα τὰ ἑλληνικὰ νοσοκομεῖα, καὶ ἐπὶ τὰ τελευταῖα ταῦτα δὲν ἤδυναντο νὰ περιλάβουν περισσότερους τραυματίας. Διετάχθησαν νὰ ἐκδιώξουν ὅλους τοὺς ἐν αὐτοῖς νοσηλευομένους ἀσθενεῖς. Ἐπίσης εὐρεθέντες ἐν ἐλλείψει βάρμβακος, οἱ Τούρκοι ἐπέταξαν ὅσῃν ποσότητι ἤδυνήθησαν νὰ ἀνακαλύψουν καὶ ἠνάγκασαν τοὺς Ἑλληνας νὰ τὸν ἀγοράσουν ἀπὸ αὐτοῦς, διὰ τοὺς ἰδικούς των τραυματίας. Τὸ ἴδιο ἔκαμαν καὶ μετὰ τὴν ζάχαριν.

Ἡ κ. Μ. ... ἐπῆγε νὰ ἴδῃ μερικοὺς Ἀγγλοὺς αἰχμαλώτους εἰς τὸ νοσοκομεῖον τοῦ Γκιουλχανέ, θερμαστὰς τοῦ ὑποβρυχίου Ε 15. Ἀλλὰ τοὺς εἶδε μόνον διὰ μίαν στιγμὴν, ἐπειδὴ ὁ Γερμανὸς ἱατρὸς τὴν κατεπτόησε λέγων ὅτι μία βοήθεια πρὸς Ἀγγλοὺς, οἱ ὁποῖοι εἶνε ἐχθροί, θὰ ἐθεωρεῖτο μὲ κακὸν ὄμμα ὑπὸ τῶν Τούρκων, οἱ ὁποῖοι αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ κάθε τι.

Μιὰρὰ καὶ θηριώδης ἀνοησία, διότι οἱ Τούρκοι εἶνε

ἀρκετὰ ἐπιεικεῖς, ὅταν δὲν ἐξερεθίζονται ὑπὸ τῶν Γερμανῶν οἱ ὁποῖοι ἔκαμον ὅλα τὰ δυνατὰ τῶν διὰ τὰ νὰ τοὺς κάμουν νὰ κακομεταχειρίζονται τοὺς Ἄγγλους...

Μαΐου 11. — Ὁ Ζ ... ἀνεχώρησε σήμερον τὴν πρωτῆ-
αν δι' Ἀθήνας. Δὲν ἤθελε νὰ γνωσθῇ ἢ ἀναχώρησός
του, ἀνησυχῶν μήπως κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν
οἱ Τούρκοι δὲν τὸν ἄφηνον ν' ἀναχωρήσῃ.

Ὅλοι οἱ Ἕλληνες εἶνε πολὺ ἀνήσυχτοι, ἀλλὰ πλή-
ρεις ἐλπίδων ὥς πρὸς τὴν ἔκβασιν, καὶ εἶνε ἀποφασι-
σμένοι νὰ ἐμμεῖνουν μέχρι τέλους ὅ,τι δῆποτε καὶ ἂν
συμβῇ. Τὸ τραῖνον ἦτο πλήρες, ἤκουσα. Ὀλίγον κατ'
ὀλίγον, ἡ πόλις ἐκκενοῦται ἀπὸ ὅλους ἐκτὸς ἐκεῖνων
οἱ ὁποῖοι ἀπεφάσισαν νὰ μένουν.

Ἐλάθμεν μίαν φλογερὰν προκήρυξιν διὰ τὸν Ἱερὸν
Πόλεμον, κυκλοφορήσαν ὑπὸ τῶν Γερμανῶν εἰς τὸν
Χαλέππι, καὶ προωρισμένην νὰ προκαλέσῃ σφαγὰς
τῶν Χριστιανῶν. Ὁ Βαλῆς ἦτο ἕτοιμος νὰ τιμωρήσῃ
τοὺς κυκλοφορήσαντας αὐτήν, ἀλλ' ὅταν ἤκουσεν ὅτι
οὗτοι ἦσαν Γερμανοί, κατηνύσθη ἀμέσως. Μία Γερ-
μανίς ἐπέδειξεν ἐξαιρετικὸν ζῆλον πρὸς εὐρυτέραν κυ-
κλοφορίαν τῆς ἐν λόγῳ προκηρύξεως. Ἐκαστος Μου-
σουλμάνος παρακινεῖται νὰ φονεύσῃ τοῦλάχιστον τρεῖς
ἢ τέσσαρας ἐκ τῶν ἀπίστων οἷτινες κυδερνοῦν εἰς τὰς
Ἰσλαμικὰς χώρας — ἐννοεῖται, Ἄγγλους ἢ Ρώσους.
Μία περικοπὴ ἔχει ὡς ἐξῆς :

« Ἡ σφαγὴ τῶν Ἀπίστων, οἱ ὁποῖοι ἄρχουν ἐπὶ τῶν
ἰσλαμικῶν χωρῶν, κατέστη καθήκον Ἱερὸν, εἴτε μυ-
»στικῶς εἴτε ἀναφανδὸν ἐνεργηθῇ αὕτη. Εἰς τὸν φο-
»γεύοντα εἴτε μυστικῶς εἴτε ἀναφανδὸν ἔστω καὶ ἓνα

» Ἀπιστον, ἐξ ἐκείνων οἱ ὅποιοι ἄρχουν ἐπὶ ἰσλαμικῶν
 » χωρῶν, ἐπιφυλάσσεται μία ἀνταμοιβὴ ἐκ μέρους ὧν
 » τῶν ζώντων τοῦ Ἰσλαμικοῦ κόσμου.

» Καὶ ἕκαστος Μουσουλμάνος, εἰς οἷονδῆποτε μέρος
 » καὶ ἂν εὐρίσκεται, ἃς λάβῃ ἓνα ὄρκον ἱερόν, νὰ φο-
 » νεύσῃ τοῦλάχιστον τρεῖς ἢ τέσσαρας ἐκ τῶν κυδε-
 » ρνώντων ἰσλαμικᾶς χώρας Ἀπίστων, οἵτινες εἶναι
 » ἐχθροὶ τῆς Πατρίδος καὶ ἐχθροὶ τῆς θρησκείας ταύ-
 » της».

Πλείστοι Γάλλοι μοναχοὶ καὶ μοναχαὶ ἐφυλακίσθη-
 σαν ἐπιρριπτομένης κατ' αὐτῶν τῆς ἀορίστου κατη-
 γορίας ὅτι ἔλαβον μέρος εἰς μίαν συνωμοσίαν πιθανῶς
 εἰς ἐκείνην ἣν περιέγραψεν ἡ «Τανὺν» καὶ εἰς ἣν ἀνε-
 μίγνυτο ὁ Κίτσενερ, ὁ Βενιέλος, οἱ Ἀρμένιοι καὶ ὁ
 καβάσσης τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας! Ὁ Βάγγενχάϊμ
 μένει ὡμῶς ἀδιάφορος εἰς τὸν διωγμὸν τοῦτον τῶν Ἀρ-
 μενίων, ἡ δὲ Αὐστριακὴ Πρεσβεία οὐδεμίαν ἀσχεῖ
 ἐπιρροήν, διότι ὁ Παλλαδισίνι ἐμφορεῖται ἀπὸ πολὺ
 ἀνθρωπινώτερα αἰσθήματα...

... Λέγεται ὅτι ἐν ἀγγλικὸν ὑποδρύχιον εἰς τὴν Προ-
 ποντίδα, ἀφίκετο εἰς Ραιδεστόν φέρον τὴν τουρκικὴν
 σημαίαν. Ὁ Καϊμακάμης νομίζων τοὺς ἀξιωματικοὺς
 ὡς Γερμανοὺς, ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς ὅλον τὸ πετρέλαιον
 καὶ ὅλας τὰς προμηθείας ποῦ ἐζήτησαν, καὶ μόνον
 ὅταν ἀνεχώρησαν ἀνεπέτασαν τὴν ἀληθῆ των σημαίαν.

Εἰς τὴν Ὁλλανδικὴν Πρεσβείαν συνήντησα τὸν
 Γκαϊππερτ, τῆς Γερμανικῆς Πρεσβείας, ὁ ὅποιος ἀμέ-
 σως μὲ ἔλαβε κατὰ μέρος διὰ νὰ μὲ ἐρωτήσῃ περὶ
 τῆς «Λουζιτανίας». Εὐτυχῶς, ἡ δυσχέρειά μου περὶ

τὴν χρῆσιν τῆς γερμανικῆς γλώσσης, μὲ ἐκράτησεν εἰς καλὴν θέσιν ἀπέναντί του, διότι μὴ δυνάμενος νὰ ἐκφρασθῶ, ὥς ἐπεθύμουν, ἐτήρησα σιγὴν. Δὲν ἠδύνατο νὰ ἴδῃ ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἄλλην ἀποψιν πλὴν τῆς γερμανικῆς. Κατὰ τὴν γερμανικὴν θεωρίαν ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει τὴν τιμὴν του ὥς καὶ τὴν ζωὴν του εἰς τὸν Κάϊζερ. Τὸ «Der Kaiser verbandtes» (Ὁ Κάϊζερ τὸ ἐπιθυμεῖ) εἶνε ἀρκετὸν διὰ νὰ δικαιολογήσῃ οἰονδήποτε ἔγκλημα.

.....
 Μαΐου 16. — Ὁ ἑλὸς χριστιανικὸς πληθυσμὸς τοῦ Ἄνω Βοσπόρου ἀπηλλάθη. Κατ' ἀρχὰς τὸ μέτρον ἀπέδλεπε τοὺς κατοικοῦντας ἐκείθεν τοῦ Μπουγιούκ Ντερέ, ἀλλὰ τὴν τῶρα τοῦτο ἐπεβλήθη μέχρι τῆς περιφέρειας τῆς Ἰταλικῆς Πρεσβείας, εἰς Θεραπιά. Οὕτω χιλιάδες θὰ περιέλθουν εἰς ἐνδοξαί. Ὁ κηπουρὸς τῆς Ἀγγλικῆς Πρεσβείας ἤλθε καὶ ἠρώτησε τί ἔπρεπε νὰ κάμῃ. Καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα, θ' ἀκούσωμεν πάλιν τὴν ἰδίαν καὶ συνηθισμένην ἱστορίαν περὶ Ἑλλήνων συνεννοουμένων διὰ σημάτων μετὰ τῶν Ρώσων, ἔξω εἰς τὸ πέλαγος.

... Χθὲς τὴν ἐσπέραν ἐδείπνησαν μαζί μας ὁ Ἰσμετ βέης καὶ Ἰζὲτ πασσάς, ὁ στρατιωτικὸς ἀκόλουθος τῆς γερμανικῆς Πρεσβείας, συνταγματάρχης φὸν Λείψιγκ, παλαιὸς φίλος, ὁ Σουηδὸς Πρεσβευτὴς Anckar-svärd, καὶ τὸ ζεῦγος K...

... Ὁ Λείψιγκ ὁμολόγησεν ὅτι τὰ Ζέππελιν διέψευσαν τὰς ἐλπίδας τὰς ὁποίας ἐστήριξαν ἐπ' αὐτῶν οἱ Γερμανοί, καὶ παρετήρησεν ὅτι Ἀγγλοὶ εἰς τὰ

Δαρδανέλλια εἶχον ἕνα ἐκτάκτως καλὸν παρατηρητὴν εἰς τὸ «παρατηρητικὸν ἀερόστατόν» των. Τὸν ἠρώ-
τησα πόσον καιρὸν νομίζει ὅτι θὰ διαρκέσῃ ὁ πόλε-
μος. Ἐξέφρασε τὴν γνώμην ὅτι ὁ πόλεμος θὰ ᾔνε
πολὺ μακρὸς. Τὸ νὰ ἐλάμβανεν ἄλλην ἀποφιν θὰ ἐσή-
μαινεν ὅτι ἡγνόμεν τὸν ἀγγλικὸν χαρακτῆρα, καὶ μοῦ
ἔκαμε τὴν ἐντύπωσιν ὅτι εἶνε ὀλιγώτερον αἰσιόδοξος
ὥς πρὸς τὴν ἔκδοσιν, ἀπὸ οἰονδήποτε ἄλλον Γερμανὸν
μετὰ τοῦ ὁποίου ὠμίλησα ἕως τῶρα, καὶ καθόλου Ἀγ-
γλόφοβος. Ὁμίλησε περὶ τῶν πρὸ ὀλίγων ἐτῶν δημο-
σιευθεῖσων κρίσεων τοῦ Ρέπινγκτον περὶ τῶν γερμανι-
κῶν στρατιωτικῶν γυμνασίων (manoeuvres). «Ἦτο
χοληρικός ὅταν τὰς ἔγραφε», παρετήρησε.

· **ΑΚΑΔΗΜΙΑ** ······ **ΔΟΧΗΝΩΝ**
Μαΐου 17.—Μὲ ἐπεσκέφθη ὁ Μέγας Ραββίνος ὀδυ-
ρόμενος διὰ τὰς ἀπελάσεις, αἱ ὁποῖαι ἐπεκτείνονται
καὶ ἐπὶ τῶν Ἑβραίων, ὅπως καὶ ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων
καὶ Ἀρμενίων, καὶ αἱ ὁποῖαι εἶνε μίᾳ συνέχειᾳ τοῦ
ὅ,τι ἔγεινεν εἰς Δαρδανέλλια. Κατ' ἀρχὰς ὁ πληθυσμὸς
κατέφυγεν εἰς Καλλιόπολιν καὶ Λάμπσκιον, ἀλλὰ κατό-
πιν ἀπηλλάθη ἀπὸ ἐκεῖ. 5000 Ἑβραῖοι ἐν στερήσει,
εἶνε σημαντικὸν βάρος διὰ τὴν κοινότητα, καὶ πόσον
μικρὰ εἶνε ἡ κοινότης αὕτη ἐν συγκρίσει μὲ τὰς
ἄλλας!

Μαΐου 23.—Μετέβην εἰς τὴν φυλακίδα «Σχορπιὸς»
(¹), ὅπου προσεκλήθητι εἰς τὸ τέτον. Συνήντησα ἐκεῖ

(¹) Ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀμερικανικὴ φυλακίς.

ένα Ἀμερικανὸν δημοσιογράφον, μόλις ἀφικθέντα ἐξ Ἀθηνῶν, ὃ ὁποῖος ἀφηγήθη μίαν μακρὰν συνέντευξιν μετὰ τοῦ Βασιλέως, τὰ σημαντικώτερα μέρη τῆς ὁποίας δὲν τῷ ἐπετράπη νὰ δημοσιεύσῃ. Ὁ Βασιλεὺς τοῦ εἶπεν ὅτι ἦτο πρόθυμος νὰ συνεργασθῇ μετὰ τοῦ Βενιζέλου, ἐὰν οὗτος ἐπανήρχετο εἰς τὴν ἀρχήν, ἀλλὰ δὲν ἀπέκρουσε τὰς φιλογερμανικὰς του συμπαθείας. Ἡ τελευταία πτώσις τοῦ Βενιζέλου ἀπεδόθη εἰς μίαν σκευωρίαν τῶν πριγκήπων, οἱ ὁποῖοι τὸν εὕρισκον πολὺ ἰσχυρόν.

Τὸ Ὑπουργεῖον Γούναρη ἀπεπειράθη νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς διαπραγματεύσεις μετὰ τῆς Τριπλῆς Ἀντάντ, ἀλλ' αὕτη δὲν ἠθέλησε γ' ἀκούσῃ τι περὶ τούτου. Πρέπει νὰ ἔχουν μετανοήσῃ πικρῶς εἰς Ἀθήνας, διότι ἡμέλεισαν ν' ἀκολουθήσουν τὰς συμβουλὰς τοῦ Βενιζέλου. Ἡ ἐπανάστασις ὑποδόσκει ἐκεῖ. Ἐὰν ἡ Ἑλλὰς δὲν κερδίσῃ τίποτε ἀπὸ τὸν πόλεμον ἐνδέχεται νὰ ἴδωμεν ἀλλαγὴν πολιτεύματος καὶ ἐγκαθίδρυσιν δημοκρατίας εἰς τὴν χώραν.

.....

Μαΐου 25. — Ἡ ἐμφάνισις ἐνὸς ἀγγλικοῦ ὑποβρυχίου παρήγαγεν οὐκ ὀλίγον ἐρεθισμόν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν. Χθὲς ἐσταμάτησεν ἐν ῥυμουλκὸν καὶ τὸ ἐδύθισεν, ἀλλ' ἐπέτρεψεν εἰς τὸ πλήρωμα ν' ἀποδιδασθῇ εἰς τὴν ξηράν. Τοῦτο ἔφερε τὴν εἰδησιν, καὶ οἱ Τοῦρκοι συνεπῶς, ἐτοποθέτησαν πυροβολικὸν εἰς τὸ Τὸπ Χανέ, Σερὰί Μπουρνοῦ, καὶ ἄλλας θέσεις δεσποζούσας τοῦ λιμένος καὶ ἐδημοσίευσαν εἰς τὰς πρωῒνας ἐφημε-

ρίδας ανακοινωθέν λέγον ὅτι γυμνάσια πυροβολικοῦ θὰ λάβουν χώραν, διὰ νὰ ἐξηγήσουν τοὺς ἐνδεχομένους πυροβολισμούς. Τὸ ὑποβρύχιον ἀνῆλθεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τὴν 12. 40' μ. μ. εἰς ἀπόστασιν 300 γυαρδῶν ἀπὸ τοῦ μέρους 8που ὁ «Σκορπιός» εἶνε ἡγκυροβολημένος, καὶ ἐπυροβολήθη ἀμέσως ὑπὸ τῶν παρακτίων τηλεβόλων. Ἐκεῖνο ἔρριψε δύο τορπίλλας, τῶν ὁποίων ἡ μὲν πρώτη ἠστόχησεν ἐνὸς μεταγωγικοῦ κατὰ 50 περίπου γυάρδας, ἀλλ' ἡ δευτέρα ἐπέτυχε τὸ «Σταμπούλ», διελθοῦσα κάτωθι μιᾶς φορτηγίδος, ἡγκυροβολημένης πλησίον αὐτοῦ, ἥτις καὶ ἀνετινάχθη. Τὸ «Σταμπούλ» ὑπέστη ῥήγμα 20 ποδῶν, ἐπὶ τῆς ὑφάλου γραμμῆς του, ἀλλὰ δὲν ἐδυσθῆθη. Ἐρρυμουλκίθη ἀμέσως εἰς τὸ Μπescικτάς, διὰ νὰ «καθήσῃ» εἰς τὰ ῥιχὰ νερά.

Ἐν τῇ μεταξύ τὸ ὑποβρύχιον, ὑπὸ χάλαζαν πυρός, κατεδύθη καὶ ἀπεμακρύνθη διευθυνόμενον πρὸς τὰ ἄνω τοῦ Βοσπόρου. Εἰς Γαλατὰ παρήχθη πανικός. Ὅλοι ἐκλείσαν τὰ καταστήματά των. Τὰ στρατεύματα, τὰ ὁποῖα εὗρίσκοντο ἤδη εἰς δύο μεταγωγικά, ἀπεβιδάσθησαν ἀμέσως εἰς τὴν ξηράν, ἀλλ' ἀργότερον ἐπεβιδάσθησαν πάλιν, διὰ νὰ ἀποβιδασθῶσι καὶ πάλιν ἄλλην μίαν φοράν. Ἡ ὀλικὴ ζημία ἦτο ἀσήμαντος, ἀλλὰ τὸ ἠθικὸν ἀποτέλεσμα πραγματικὸν καὶ σοβαρόν.

Μαΐου 26.— Μὲ ἐπεσκέψθη ὁ Σ... καὶ ἐν ἐξάψει μοι ἀφηγήθη ὅτι, ἐνῶ μετέβαινεν εἰς Δαρδανέλλια, τὸ ἀτμόπλοιον τὸ ὁποῖον μετέφερε πυρομαχικά καὶ ἐν τηλεβόλῳ τῶν 6 ἰντσῶν (δακτύλων) ἐτορπιλλίσθη ἀπὸ ἓν ἀγγλικὸν ὑποβρύχιον, τὸ T 11. Οἱ Ἀγγλοι

ἐπέτρεψαν εἰς τὸ πλήρωμα νὰ ἀποδιδασθῇ εἰς τὰς λέμβους καὶ ἀκολούθως ἐβύθισαν τὸ πλοῖον. Ὁ Ἀγγλος ἀξιωματικὸς εἶπεν εἰς τὸν Σ. . . ὅτι εἰς τὴν θάλασσαν τοῦ Μαρμαρᾶ ὑπάρχουν 11 ὑποβρύχια, τὰ ὁποῖα σταματοῦν ὅλα τὰ πλοῖα τὰ ὁποῖα μεταβαίνουν εἰς Δαρδανέλλια. Ἐβύθισαν μέχρι τοῦδε τρία μεταφέροντα στρατόν, ἐκ τῶν τεσσάρων ἀποσταλέντων, καθὼς καὶ ἄλλα διάφορα πλοῖα, ἀλλὰ δὲν πειράζουσι ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα μεταφέρουν τραυματίας. . .

Μαΐου 27.— . . . Ἐφθασεν ἡ εἰδησις περὶ τορπιλλισμοῦ τοῦ «Μάξεστικ». Τὸ δεῦτερον πολεμικὸν ἐντὸς 3 ἡμερῶν. Οἱ Τοῦρκοι ἐτρελλάθησαν ἀπὸ τὴν χαράν των. Διέταξαν ὅλα τὰ καταστήματα νὰ σηματοστολισθοῦν. Εἰς τὸ Σιαμπούλ, οἱ περισσότεροι Ἕλληνες καταστηματαρχαί, οἱ ὅποιοι δὲν εἶχον σημαίας, ὠδηγήθησαν εἰς τὰ ἀστυνομικὰ τμήματα καὶ ἡναγκάσθησαν βίᾳ ν' ἀγαράσουν τοιαύτας. . .

Μαΐου 28.— Ἀγγέλλεται ἐκ Χαλεππίου, ὅτι οἱ Τοῦρκοι ἤρχισαν νὰ μετατοπίζουσι εἰς τὸ ἐσωτερικὸν 600 ἄνδρας, γυναῖκας καὶ παιδιὰ τῶν ἀντιπάλων ἐθνῶν. Τὸ αὐτὸ μέτρον μελετᾶται καὶ εἰς τὴν Σμύρνην. Ὁ Ἐμβέρ ἠρνήθη νὰ ἀναβάλῃ τὰς ἐκ Χαλεππίου μετατοπίσεις, πλὴν διὰ τὰ γυναικόπαιδα ἐκεῖνα τὰ ὅποια δὲν ἀπεστάλησαν εἰσέτι. Μερικαὶ ἀπὸ τὰς δυστυχεῖς αὐτὰς ὑπάρξεις κατηγοροῦνται ὡς κυκλοφοροῦσαι ψευδεῖς φήμας περὶ συμμαχικῶν ἐπιτυχιῶν, καὶ οὕτω ἀνησυχοῦσαι τοὺς κατοίκους, ἐν ᾧ αὐτοὶ μᾶλλον ἔχουν ἀνάγκην ἐπιτυχιῶν. Ἐκ Βουδρουμίου, ἀγγέλλουν ὡς περιφανῇ νίκην τὴν σύλληψιν . . . μιᾶς λέμβου,

μετὰ 5 Γάλλων! «Οἱ αἰχμάλωτοι καὶ αἱ σημαῖαι τῶν ἀπεστάλησαν εἰς Κωνσταντινούπολιν», ἐπιλέγει τὸ τηλεγράφημα.

... Μετὰ τὸ δεῖπνον μὲ ἐπεσκέφθησαν ὁ Τ... καὶ ὁ Β... τῆς Αὐστριακῆς Πρεσβείας, — ὁ πρῶτος πνέων μένεα κατὰ τῶν Ἰταλῶν καὶ λέγων ὅτι ὅλον τὸ μῖσος κατὰ τῶν Ἀγγλῶν ἐστράφη τώρα κατὰ τῶν Ἰταλῶν. Ὁ Β..., καίτοι Οὐγγρος, ἦτο ἡρεμώτερος. Οὗτος ἔχει ἤδη ἀπολέσει 11 στενοὺς συγγενεῖς τοῦ ἐκ τῶν δώδεκα οἱ ὅποιοι μετέβησαν εἰς τὸν πόλεμον. Εἶνε περίεργον πῶς τόσον ὀλίγον οἱ ἐνταῦθα Γερμανοὶ καὶ Αὐστριακοὶ ἔρχονται εἰς ἐπαφὴν ἀναμεταξύ των. Εἰς τὴν Λέσχην ὁ καθεὶς κάθεται εἰς ξεχωριστὴν τράπεζαν καὶ παρὲν δὲν τοὺς εἶδα νὰ συνομιλοῦν. Ἀκόμη καὶ ὁ Αὐστριακὸς Στρατιωτικὸς Ἀντιπρόσωπος, στρατηγὸς Π... φαίνεται ὅτι ποτὲ δὲν βλέπει τὸν Γερμανὸν συνάδελφόν του. Οἱ Γερμανοὶ κάμνουν παρὰ πολὺ αἰσθητὴν τὴν ὑπεροχὴν των, καὶ οἱ Αὐστριακοὶ τοὺς ἀπεχθάνονται. Παράδοξως ἡ Τουρκία ἐφάνη περισσότερον ὠφελίμος εἰς τὴν Γερμανίαν παρὰ ἡ Αὐστρία. Ἀλλὰ τοῦτο διότι ἡ Ἀγγλία τὸ ἠθέλησε, ἐν ᾧ θὰ ἦτο πολὺ εὐκολόν ν' ἀφήσῃ τις τοὺς Τούρκους ἡσύχους.

Μαΐου 29. — ... Τὴν παρελθοῦσαν νύκτα ἐν ὑποδρύχιον ἐδόθισεν ἐν μεταγωγικόν, τὸ «Πανδέρμα», μὲ στρατεύματα καὶ πυρομαχικά, καίτοι οἱ Τούρκοι διαψεύδουν τὸ πρῶτον. Φῶτα δὲν ἐπιτρέπεται πλέον νὰ ἦνε ἀνημμένα εἰς τὴν Γέφυραν τοῦ Γαλατᾶ, — ἀκόμη καὶ αἱ ἀμύξαι καὶ τὰ αὐτοκίνητα ὑποχρεοῦνται νὰ σβύνουν τοὺς φανούς των. Σήμερον τὴν πρωτᾶν, περὶ

τὴν 9ην, ἤκουσα κρότους τηλεβόλων. Δὲν γνωρίζω ἀν τὸ πῦρ κατευθύνετο καθ' ὑποβρυχίου τινος, καίτοι ἐν τοιοῦτον ἐνεφανίσθη, ἔξω τοῦ ἀκρωτηρίου Μόδι...

Μαΐου 30. — Συνωμίλησα μετὰ τοῦ στρατιωτικοῦ ἀκολούθου τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας, συνταγματάρχου Φραντζῆ, περὶ Ἑλληνισμοῦ. Ὁ Ἑλληνισμὸς δι' αὐτὸν δὲν εἶνε φυλὴ ἢ θρησκεία, ἀλλ' ἰδέα. Οἱ Ἀλβανοὶ εἶνε ἐμπεποτισμένοι εἰς αὐτόν, καὶ ὁ συνταγματάρχης εὐρίσκει τὰ αὐτὰ αἰσθήματα καὶ παρὰ τοῖς Ἑλλησι Ἰουδαίοις. Μοὶ ἀνέφερεν ἓνα Πέρσην, ὁ ὁποῖος εἶπεν ὅτι ἐὰν ὁ Ἀλέξανδρος ἔζη ἄλλο ἐν τέταρτον αἰῶνος, ὁ Χριστὸς δὲν θά ἦτο ἀναγκάσιος εἰς τὸν κόσμον. Μοὶ ἀρέσει ἡ μυστικοπαθὴς πατριωτικὴ πίστις τῶν Ἑλλήνων, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν εἰς ἴσον βαθμὸν συμπερίζονται. Οἱ ἐδῶ θρηνοῦν διὰ τὴν παρακμὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἄλλοι ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι ἔχουν εὐρυτέραν ἀντίληψιν, συγκεκριασμένην καὶ μεγεθυμένην μὲ ἄλλα ἰδανικά ἢ οἱ ἐντόπιοι Ἕλληνες, τῶν ὁποίων ὁ ἐθνισμὸς εἶνε θρησκεία καὶ συγκεντροῦται γύρω ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖον...

... Μετὰ τὴν τορπίλλισιν τοῦ «Ἀγαμέμνωνος», ἔξω τοῦ πεδίου τῆς Τρωάδος, ἓνας ἑλλην ὁδοντοῖατρός, φέρων τὸ αὐτὸ ἐπίθετον, συνελήφθη ἀπὸ ἓνα «ὑπερ-εὐφυᾶ» ἀστυνομικόν. Ὁ ἱατρός πείσας τοὺς τούρκους ὅτι τὸ ὄνομά του δὲν ἦτο κἀνεις νεωτερισμὸς ἐκ μέρους του, πρὸς τιμὴν τῶν Συμμάχων, ἀφέθη ἐλεύθερος, ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ συντομεύσῃ τὸ ὄνομά του ἐπὶ τῆς ταπέλας του, εἰς μόνον τὸ ἀρχικὸν Α.

... Ὁ Βαγγενχάϊμ πρέπει νὰ ἦνε πολὺ ἀπησχολη-

μένος, μετὰ τὴν ἔξοδον τῆς Ἰταλίας, καὶ δὲν παίζει πλέον τὸ καθημερινόν του μπρίτζ. Ἐσχάτως, εἰς τὴν λέσχην, ἦτο τρομακτικῶς ἡρεθισμένος, κτυπῶν μὲ τὴν πυγμὴν του τὴν τράπεζαν καὶ κραυγάζων ὅτι ἡ Ἀγγλία ἤθελε τὸν πόλεμον. Οἱ δὲ συμπαίχται του, οἱ ὅποιοι εἶνε Ἕλληνες, φοβοῦμενοι μὴ γίνῃ βιαιότερος, καὶ διὰ «νὰ τοῦ κάμουν τὰ γούστα» του, ἐπανελάθον ἐν χορῷ: «Ναί, ἡ Ἀγγλία ἤθελε τὸν πόλεμον.»

Μαΐου 31.—Οἱ Τούρκοι πνέουν μένεα κατὰ τοῦ ἀγγλικοῦ τύπου, ἀγγέλλοντες ὅτι ἐξήτησαν ἀναχωρήν εἰς τὰ Δαρδανέλλια διὰ νὰ θάψουν τοὺς νεκροὺς των. Ἐν ἐπίσημον ἀνακοινωθὲν διακηρύσσει ὅτι «ἡ ἀγέγεια τοῦ ἀγγλικοῦ χαρακτῆρος εἶνε τοιαύτη, ὥστε δὲν δύναται νὰ ἐκτιμῇ τὰ ὑψηλὰ αἰσθήματα φιλανθρωπίας τῆς ὀθωμανικῆς διανοίας, ἅτινα ὑπηγόρευσαν εἰς τοὺς Τούρκους νὰ παραχωρήσουν εἰς τοὺς ἀντιπάλους των αὐτὴν τὴν ἄδειαν. Ὁ Ἀγγλικὸς λαὸς δύναται νὰ ἐλπίζῃ ὅτι ἡμέραν τινα ἡ χώρα των θὰ φθάσῃ εἰς ἐπίπεδον πολιτισμοῦ ἴσον πρὸς ἐκεῖνο τῆς Τουρκίας»!!!

.....

ΙΟΥΝΙΟΣ

Ἰουνίου 1.—... Μὲ ἐπεσκέφθη ἓνας Τούρκος φίλος μου, πλήρης ἀγανακτήσεως διὰ τὰς γενομένας ἀπελάσεις ἐκ τοῦ Ἄνω Βοσπόρου. Ἠνάγκασαν καὶ αὐτὸν νὰ ἀπέλθῃ ἐκεῖθεν, διότι εἶχε χριστιανοὺς εἰς τὴν οἰκίαν του, οἱ ὅποιοι ἦσαν ὡς μέλη τῆς οἰκογενείας

του, καὶ ἡ σύζυγός του δὲν ἤμποροῦσε νὰ κάμῃ ἄνευ αὐτῶν. Ἐπιρρίπτει τὴν μυσαρὰν πρᾶξιν ὅλην ἐπὶ τῶν Γερμανῶν, καὶ ἰδίως ἐπὶ τοῦ Ναυάρχου Σούχωβ, ὁ ὁποῖος, λέγει, ἐπέμεινε μετὰ πείσματος ὅπως ἐνεργηθοῦν αἱ ἀπελάσεις. Τὸ ἴδιον πρᾶγμα μοῦ εἶπε καὶ ἓνας Τοῦρκος ἐκ τῶν ἐπισήμων. Καὶ ὅμως δὲν δύναμαι νὰ τὸ πιστεύσω ἀκόμῃ, καίτοι οἱ Τοῦρκοι ἐπιρρίπτουν ἐπὶ τῶν Γερμανῶν τὴν εὐθύνην τῆς ἀπελάσεως τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ἥτις τόσον κόσμον ἔρριψεν εἰς ἀθλιότητα...

Ἰουνίου 2.—... Περὶ τῆς διαγωγῆς τῶν Τουρκογερμανῶν εἰς τὴν Χερσόνησον τῆς Καλλιπόλεως αἱ φρικωδέστεραι φῆμαι κυκλοφοροῦν, μεταδιδόμεναι ἀπὸ στρατιώτας τραυματίας, ἰδίως Ἑλλήνας, ἐκείθεν ἀφικνουμένους. Εἰς μίαν περίπτωσιν, ἀγγλικὸν ἀπόσπασμα ἐξ ὀκτῶ ἀνδρῶν, τὸ ὁποῖον ἔχασε τὸν δρόμον του καὶ περιεπλανήθη ἐντὸς τῶν τουρκικῶν γραμμῶν, παρεδόθη. Οἱ Τοῦρκοι ἀφ' οὗ ἀφώπλισαν τοὺς ἀνδρας τούτους, τοὺς εἶπον ὅτι ἦσαν ἐλεύθεροι νὰ φύγουν. Ἀλλ' ὥς ἔστρεψαν οὗτοι τὰ νῶτα, ἐπυροβόλησαν ὅλοι ἐκ τῶν ὀπισθεν. Πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἀλήθεια εἰς τὴν ἱστορίαν ταύτην, διότι ἀπὸ τινος οὐδεὶς Ἀγγλος ἀναφέρεται ὡς αἰχμαλωτισθεὶς...

Ἰουνίου 5.—Ἐκ τουρκικῆς πηγῆς ἐπληροφορήθη ὅτι ὅταν ὁ «Θρίαμβος» ἐδυθίσθη πολλοὶ ἐκ τοῦ πληρώματος οἱ ὁποῖοι ἐπήδησαν ἔξω τοῦ πλοίου εἰς τὴν θάλασσαν συνελήφθησαν ἐντὸς τοῦ δικτύου τῶν τορπιλλῶν καὶ ὑπέστησαν μαρτυρικὸν θάνατον ἀνατρα-

πέντες. Ἦτο θέαμα φρικῶδες. Ὁ Τοῦρκος διοικητής, ὁ περίφημος Ἑσσάτ Πασσᾶς τῶν Ἰωαννίνων ἀπηγόρευσε εἰς τοὺς ἄνδρας τῶν νὰ ζητωκραυγάζουν ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς τῶν ἐχθρῶν τῶν. Μοῦ ἔδειξαν ἀριθμὸν φωτογραφιῶν ληφθεισῶν ἐσχάτως εἰς Δαρδανέλλια, ἐν τῇ κυρίᾳ βάσει τοῦ Ἀκ Μπασί, τὴν ὁποίαν οἱ Ἀγγλοὶ ἀεροπόροι ἡμερησίως βομβαρδίζουσιν,—εἰς ἐξ αὐτῶν ἐφόνευσε δέκα ἐξ στρατιώτας καὶ ἐπλήγωσε τέσσαρας...

.....
Ἰουνίου 9.—Ὁ Ἐμβέρ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ διατὶ ἐπεθυμοῦμεν νὰ ἴδωμεν τοὺς ἐν Ἀφιοῦν Καρχίσσάρ αἰχμαλώτους. Ἀλλ' ὅταν ἤκουσεν ὅτι τοῦτο γίνεται εἰς ὅλας τὰς χώρας, εἶπεν ὅτι θὰ σκεφθῇ ἐπὶ τοῦ πράγματος. Ἦτο ἡρεμὸς ὡς πάντοτε. Ἀκόμη καὶ ὅταν ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὸν Καύκασον, ὅπου μία δλόκληρος στρατιὰ του ἀπωλέσθη, ἐφαίνετο ἀπαθέστατος καὶ λίαν εὐδιάθετος καὶ τὴν ἰδίαν ἐσπέραν μετέβη εἰς μίαν συναυλίαν. Δὲν ἀνησυχεῖ πλέον διὰ τὴν Βουλγαρίαν. Φαίνεται ὅτι αἱ ἀμοιβαῖαι τῶν συμφωνίαι διατηροῦνται εἰσέτι. «Οἱ Ἕλληνες, εἶπεν, ἐπιθυμοῦν νὰ ἐξέλθουν, ἀλλὰ κανεὶς δὲν τοὺς θέλει»...

Ἰουνίου 10.—... Ἡρχισαν ν' ἀναφαίνωνται σημεῖα ἀναρχίας εἰς τὴν διοίκησιν. Εἰς τὴν Ἀνδριανούπολιν, ὁ διοικητὴς Χατζῆ Ἀδὴλ, ἀπεπειράθη νὰ φορολογήσῃ ἐκάστην κοινότητα κατ' ἐντελῶς αὐθαίρετον τρόπον. Οἱ Βούλγαροι καὶ οἱ Ἰουδαῖοι ἀπετάθησαν παραπονούμενοι πρὸς τὸν Βούλγαρον πρεσβευτὴν Κόλουτσεφ, ὁ ὁποῖος κατώρθωσεν ὅπως μὴ ἐπι-

βληθῇ ὁ φόρος. Καὶ ἐδῶ ἐπίσης ἔχομεν σημεῖα παρα-
 λύσεως τῆς διοικήσεως. Ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἐλάβο-
 μεν δύο ἀντιφατικὰ ὑπομνήματα τῆς Πύλης, τοῦ ἐνδὸς
 ζητοῦντος ὅπως ἐπιτύχωμεν τηλεγραφικῶς τὴν ἀνα-
 γνώρισιν τοῦ «Γκιούλ Νιχάλ» ὡς πλωτοῦ νοσοκομείου,
 καὶ τοῦ ἐτέρου ἐπιβεβαιοῦντος ἐν προγενέστερον ὑπό-
 μνημα ὅπερ ἔλεγεν ὅτι τὸ πλοῖον δὲν ἦτο πλέον τόσον
 χρήσιμον. Οἱ Τοῦρκοι φοβοῦνται περισσότερον τὴν
 Βουλγαρίαν παρὰ τὴν Ἀγγλίαν ἢ τὴν Γαλλίαν. Αἱ
 τελευταῖαι αὗται ἔκαμαν τὸ χειρότερον ποῦ ἡμπο-
 ροῦσαν νὰ κάμουν κατ' αὐτῶν, χωρὶς νὰ κατορθώσουν
 μέχρις ὥρας νὰ τοὺς βλάψουν, ἐν ᾧ τοὺς Βουλγάρους
 ἀκόμη τοὺς ἐνθυμοῦνται εἰς τὴν Τζατάλτσαν. Ἄλλ' ὁ
 Κόλουτσεφ ἐπαγαλαμβάνει καὶ ἐπιμένει, ὅτι ἡ πολιτικὴ
 τῆς χώρας τοῦ παραμένει οὐδετέρα. Εἰς τὴν Σόφίαν
 ἐκδηλοῦται μεγάλη ἐχθρότης καθ' ὅλων, καὶ οἱ
 Βούλγαροι αἰσθάνονται ἑαυτοὺς ὡς ἀπομονωθέντας·
 ἠρώτησα τὸν Κόλουτσεφ ἐὰν νομίζει ὅτι ὁ Βενιζέλος,
 ἐπιτυχῶν εἰς τὰς ἐκλογὰς τῆς Κυριακῆς, θὰ ἤρχετο
 εἰς συνεννοήσεις μετὰ τῆς Βουλγαρίας, ἐπὶ τοῦ ζητή-
 ματος τῆς Καβάλλας. Ἐδείξε μᾶλλον ἀμφιβολίαν.
 Θεωρεῖ τὸν Βενιζέλον μέγαν ἄνδρα, ἀλλ' ὁ ὁποῖος ἐν ᾧ
 προφασίζεται ὅτι εἶνε ὑπὲρ μιᾶς Βαλκανικῆς Ὁμο-
 σπονδίας, πραγματικῶς εἶνε ἀντίθετος αὐτῆς, καὶ
 καίτοι ὁμιλεῖ διαφορετικὰ, πραγματικῶς δὲν θὰ παρε-
 χῶρε τίποτε....

.....
 Ἰουνίου 14. — Ἀκόμη δὲν ἐμάθομεν τίποτε περὶ
 τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐκλογῶν, ἀλλ' ἐκ τῆς σιωπῆς ἐννοεῖ

τις ὅτι αὐται κατέληξαν ὑπὲρ τοῦ Βενιζέλου. Κυκλοφοροῦν ἡ πιδ ἄσχημες κατηγορίες ἐναντίον τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἐπὶ παραδείγματι, ὅτι ὑποδοθηθεῖ τὴν δρᾶσιν τῶν ὑποδρυχίων, ἐπιτρέπουσα εἰς αὐτὰ νὰ διέρχωνται διὰ τῆς διώρυγος τῆς Κορίνθου καὶ νὰ ἐγκαταστήσουν μίαν βάσιν εἰς Βῶλον. Δυσκολεύομαι νὰ τὸ πιστεύσω, ἀλλὰ μέγισται προσπάθειαι ἐγένοντο ἐσχάτως εἰς τὴν Ἑλλάδα Ὁ Βασιλεὺς καί, ἐν μέρει, ὁ στρατὸς δεικνύουν φιλογερμανικὰ αἰσθήματα, ἐπίσης δὲ καὶ πολιτικοὶ τινες κατέχονται ὑπὸ πνεύματος ἀντιπολιτεύσεως πρὸς τὴν Ἀντάντ. Ἐδῶ συμβαίνει τὸ ἐναντίον μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων. Οὗτοι ὑπέστησαν πάρα πολλὰ καὶ οἱ Τοῦρκοι, δικαίως ἢ ἀδίκως, ἐπιρρίπτουν ὅλα τὰ καταπιεστικὰ μέτρα ἐναντίον τῶν Γερμανῶν. Καὶ αὐταὶ αἱ ἐπιτάξεις δὲν ἦσαν ἄλλο παρὰ καθαφαὶ κατασχέσεις. Ἐνας Ἑλλήν ἱατρὸς ἔλεγεν ἐχθὲς εἰς τὴν Ἑλένην ὅτι ὁ γαμβρὸς του, εὐημερῶν ἔμπορος μαλλίνων ὑφασμάτων κατεστράφη τελείως ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας, διότι ἡ κυβέρνησις τοῦ ἐδήμειυσεν ὅλας του τὰς ἀποθήκας. Αἱ ἀποδείξεις τὰς ὁποίας δίδουν φυσικὰ δὲν ἔχουν καμμίαν ἐντελῶς ἀξίαν...

Ἰουνίου 17. — Ἐξακολουθεῖ ἡ αὐτὴ ἀβεβαιότης. Δὲν ἔχομεν τὴν παραμικρὰν ἰδέαν τοῦ τί συμβαίνει. Ἐξ Ἀθηνῶν καταφθάνουν εἰδήσεις περὶ τοῦ θριάμβου τοῦ Βενιζέλου. Ἀλλ' ἐδῶ ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς εἰς τὸν τύπον νὰ τὸν δημοσιεύσῃ. Καὶ αἱ ἐφημερίδες ὁμιλοῦν ὥς ἐὰν ὁ Γούναρης ἐπέτυχε τὴν πλειονοψηφίαν. Παιδαριώδης «μανοῦθρα», διότι ὅλοι γνωρίζουν τὴν ἀλήθειαν, καὶ οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν Πόλιν χαίρουν χω-

ρις νὰ τολμοῦν νὰ προφέρουν τὸ ὄνομά του (τοῦ Βενιζέλου) εἰς τὰς ὁδοὺς, — διότι αἱ ὁδοί, ὅπως καὶ αἱ οἰκίαι, κατακλύζονται ἀπὸ κατασκόπους, καὶ αἱ ἀκουόμεναι συνομιλίας ὁδηγοῦν εἰς τὸ Στρατοδικεῖον.. Οὕτως, μία ἄγνωστος κυρία μετέβη εἰς τὴν κλινικὴν ἐνδὲς Ἑλληνος ἱατροῦ, προφασιζομένη τὸν ἀσθενῆ. Τὸν ἠρώτησε τί νέα ἐγνώριζε. Ἐκεῖνος ἀνέφερε τὴν εἰδησιν ὅτι ὁ Σουλτάνος ἦτο ἀσθενής. Μετὰ δύο ὥρας συνελαμβά-
νετο καὶ ἐφυλακίζετο.

Ἰουνίου 18.—...Φῆμαι καὶ πάλιν διαδίδονται ὅτι ἐπίκειται ἡ ἐξοδος τῆς Βουλγαρίας. Μὲ τὸν Βενιζέλον εἰς τὴν ἀρχήν, θὰ ἦτο εὐκολὸς μία συνεννόησις μετὰ τῆς Ἑλλάδος...

Ἰουνίου 26.—Τὴν παρελθούσαν νύκτα τρεῖς ἰσχυραὶ ἐκρήξεις ἠκούσθησαν, ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης, ἀπὸ μακρᾶς ἀποστάσεως. Σήμερον ἐπληροφορήθη ὅτι μία τουρκικὴ τορπιλλοθέτις καὶ ἐν ἀνιχνευτικὸν κατεβυθίσθησαν ἀπὸ ἐν ὑποβρύχιον, ἔξωθι τοῦ Χαϊδάρ Πασσᾶ. Τὰ ὑποβρύχια κατέστησαν τὴν Προποντίδα ἀγγλικὴν λίμνην, ὅπου εἰσέρχονται καὶ ἐξέρχονται κατὰ βούλησιν. Ἕνας Ἀγγλὸς ἀξιωματικὸς ἀφηγγήθη εἰς Ἀθήνας ὅτι, ἀφ' οὗ ἐξήντησεν ὅλας τοὺς τορπίλλας, τὸ σκάφος του ἤρχισε νὰ «κάνῃ νερά». Οἱ ἄνδρες ἐκλείσαν (ἐστρώπωσαν) τὰ ρήγματα, ὅσον ἡδύ-
ναντο καλλίτερον μὲ τὰ ἐνδύματά των, καὶ τέλος ὅταν ἐξέθετε τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν ἐν τῷ Αἰγαίῳ ναύαρχον, αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ πληρώματος ἦσαν ἐντελῶς γυμνοί...

ΙΟΥΛΙΟΣ

Ἰουλίου 7. — Κάθε πλοῖον ποῦ ἀποστέλλεται τώρα εἰς τὴν Προποντίδα ἔχει μαζύ του στρατιώτας μὲ βόμβας. Ἐπειδὴ τὰ υποδρύχια ἔχουν τὴν συνήθειαν νὰ πλησιάζουν ἀπὸ πολὺ κοντὰ τὴν λείαν των, οἱ Τούρκοι ἐσκέφθησαν ὅτι τοῦτο θὰ ἦτο τὸ μέσον τῆς καταστροφῆς των. Ἐσχάτως ἐν Γαλλικὸν υποδρύχιον ἐσταμάτησεν ἐν μικρὸν ἀτμόπλοιον, ρυμουλκοῦν τρεῖς φορτηγίδας. Ἐνας χωροφύλαξ ἐδρυσκόμενος ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου ἔρριψε τὴν βόμβαν του, ἣ ὁποία ἐξερράγη χωρὶς νὰ προξενήσῃ βλάβην τινά, ἀλλὰ τὸ υποδρύχιον ἀμέσως ἐπυροβόλησε καὶ ἐδύθισε τὰ πλοῖα μὲ ὅλον τὸ πλήρωμά των ἐκτὸς τοῦ μηχανικοῦ, ὅστις κατῴρθωσε νὰ δραπετεύσῃ...

Ἰουλίου 10. — . . . Οἱ Ἕλληνες, ὅπως οἱ Ἀρμένιοι, ἔχουν καὶ αὐτοὶ «τὸ μερδικό τους» εἰς τοὺς διωγμοὺς καὶ τὰς καταπίσεις. Ὅλοι οἱ κάτοικοι τῶν νήσων τῆς Προποντίδος ἀπηλάθησαν, καὶ ἐστάλησαν νὰ περιπλανηθῶσιν ἄστεγοι, γυμνοὶ καὶ ἐστερημένοι τῶν πάντων, Λέγεται ὅτι ἐνεργήθη σφαγὴ εἰς ἐν ἐλληνικὸν χωρίον παρὰ τὴν Προύσαν. Ἐπίσης ἐσημειώθησαν περιπτώσεις ἀναγκαστικῆς ἀλλαξοθρησκείας. Γυναῖκες ἐξηναγκάσθησαν νὰ χορεύσουν γυμναὶ διὰ νὰ τοὺς δοθῇ τεμάχιον ἄρτου, ἤκουσα δ' ἐπίσης ὅτι πολλοὶ ἐδιάσθησαν νὰ ἀσπασθῶσι τὸν Ἰσλαμισμόν καὶ εἰσῆχθησαν εἰς τὰ χαρέμια τῶν Τούρκων. . .

Ἰουλίου 12.— Τὸ κύριον ἐνδιαφέρον νῦν στρέφεται πρὸς τοὺς Ἀρμενικοὺς διωγμούς, οἱ ὅποιοι λαμβάνουν πρωτοφανεῖς διαστάσεις, καὶ ὁ Ταλαὰτ εἶνε ὁ κύριος ὑποκινητὴς αὐτῶν, εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τὸ ὅποιον αὐτὸς ἄγει καὶ φέρει ὡς βούλεται. Ἡ Ἀρχὴ ἐγέννησε τὴν σκληρότητα καὶ τὴν θηριωδίαν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ υἱοῦ τούτου μιᾶς Ἀτσιγγάνας. Ἡ ἔλλειψις ἀνατροφῆς καὶ ἡ πραγματικὴ ἀμάθειά του κρύπτονται ὑπὸ τὸ ἐνδυμα τοῦ κυνισμοῦ, καὶ πρὸς ὅσους ζητοῦν νὰ τὸν ἐξευμενίσουν δεικνύει λεπτὴν ἀνατολίτικην καταφρόνησιν. Μία φαινομενικὴ εὐπροσηγορία (bonhomie) καὶ κάποια προθυμία νὰ σὲ ὑποχρεώσῃ εἰς προσωπικὴν τινα ὑπόθεσιν, τοῦ δίδουν δημοτικότητα. Ἦτο διαφανεῖς πρὸ ἑξ ἐτῶν διὰ τὸν ἐδόκεον καθ' ἡμέραν, μετὰ τὰς σφαγὰς τῶν Ἀδάνων. Εἶχε κάποιαν φαινομενικὴν ὑποχρεωτικὴν εἰλικρίνειαν, ἡ ὁποία ἐπροξένει εὐάρεστον ἀντίθεσιν μετὰ τὴν εὐστροφίαν καὶ πονηρίαν τῶν ὑπαλλήλων τοῦ χαμιδικοῦ καθεστῶτος. Τότε μοῦ ἔλεγεν ὅτι ἐπεθύμει νὰ ἴδῃ τὸν διοικητὴν τῶν Ἀδάνων ἐπὶ τῆς ἀγχόνῃς, διότι ἐπέτρεψε τὴν δολοφονίαν 20,000 ὑπάρξεων, καὶ ἐξῆρε τὴν στάσιν τοῦ Ἀγγλοῦ προξένου, Doughty Wylie, ὁ ὅποιος ἐτραυματίσθη προσπαθῶν νὰ σταματήσῃ τὰς σφαγὰς. Τώρα κάμνει αὐτὸς τὰ ἴδια...

Οἱ Γερμανοί, πρὸς αἰώνιον ὄνειδός των, δὲν ἤγειραν ἓνα δάκτυλόν των, διὰ νὰ σώσουν τοὺς Ἀρμενίους. Ἡ πόρρωσίς των ἐγείρει τὴν ἀηδίαν καὶ τὴν ἀγανάκτησιν, ἀλλ' εἰς μάτην...

... Οἱ Αἰγύπτιοι, οἱ ὅποιοι λαμβάνουν τὸ σύνθημά

των ἀπὸ τὸν Μέγαν Βεζύρην εἶνε πολὺ σωθινιστὰι ἐν τῷ τουρκισμῷ των, καὶ περιβάλλονται ἰσλαμικὴν προσωπίδα. Ὁ Μέγας Βεζύρης ἐκμεταλλεύεται τοῦτο μὲ φανατισμόν, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ αὐτὸς δυσκολεύεται νὰ πιστεύσῃ. Μισεῖ τοὺς Ἑλληνας καὶ τοὺς Ἀρμενίους, καίτοι κάμνει ἐξαίρεσιν διὰ τὸν Μαυρογένην βέην καὶ τὸν Ἀβραάμ πασσάν.

.....
 Ἰουλίου 20—... Ὁλόκληρος ὁ ἑλληνικὸς πληθυσμός, ὁ κατοικῶν εἰς τὴν Στένην ἀπηλάθη, ὅπερ εἶνε σημεῖον ὅτι κάποια «ἀναποδιά» συμβαίνει...

... Αἱ γερμανικαὶ βασιλικαὶ συγγένειαι εἰς τὰ Βαλκάνια παρέσχον ἀπέριους ὠφελείας εἰς τὴν Γερμανίαν. Αἱ βασιλικαὶ συμπάθειαι, τὸ γεγονός ὅτι εἰς τὴν Ρουμανίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα ἀριθμὸς ἀξιωματικῶν τοῦ Ἐπιτελείου ἐξεπαιδεύθη ἐν τῇ γερμανικῇ στρατῷ καὶ ἡ εὐφυΐας καὶ ἀφειδῆς χρήσις τοῦ γερμανικοῦ χρυσίου κατῴρθωσαν μέχρι τοῦδε νὰ ἐμποδίσουν ἀπὸ τοῦ νὰ ἐκδηλωθῇ τὸ λαϊκὸν αἶσθημα ἐν Ρουμανίᾳ, Ἑλλάδι καὶ Βουλγαρίᾳ. Αἱ προσπάθειαι τῆς Ἀντάντ ὅπως ἐπιτύχῃ τὴν βοήθειαν τῶν Βαλκανίων δὲν ἐστέφθησαν ὑπὸ ἐπιτυχίας, καὶ ἡρμηνεύθησαν ὡς μία ἀδυναμία τῆς.

.....
 Ἰουλίου 26.—Σήμερον τὴν πρωτὴν περὶ τὴν 3ην ὥραν σφοδροὶ πυροβολισμοὶ ἠκούσθησαν. Ὁ λόγος των παραμένει ἄγνωστος, καὶ τοὶ ἀναφέρονται τὰ πανταχοῦ παρόντα ὑποδρύχια. Λέγεται ὅτι τὰ ἐν Τὸπ Χανὲ πυροβόλα κατέστρεψαν ἐν ξενοδοχείῳ εἰς Σταμπούλ, ἐν τῇ προσπάθειᾳ των νὰ πυροβολήσουν τὸν ἐχθρόν...

Ἰουλίου 28.—Οἱ διωγμοὶ τῶν Ἑλλήνων προσλαμβάνουν ἀπροσδοκῆτους διαστάσεις. Ἀκόμη πρὸ δέκα πέντε ἡμερῶν παρεσχέθη εἰς αὐτοὺς ἡ διαβεβαίωσις ὅτι τὰ ληφθέντα μέτρα κατὰ τῶν ἐλληνικῶν χωρίων τῆς Προποντίδος ἦσαν προσωρινὰ καὶ δὲν παρέβάλλοντο μὲ τὰ κατὰ τῶν Ἀρμενίων ληφθέντα μέτρα. Σήμερον φαίνεται ὅτι ὑπάρχει μεγάλη ὁμοιότης εἰς τὰ δεινὰ τὰ ὁποῖα ὑφίστανται αἱ δύο αὗται εἰρηνικαὶ ἐθνικότητες καὶ ὅτι ὑπάρχει καὶ πρόθεσις τῆς ἐκκριζώσεως καὶ τῆς τελείας ἐξοντώσεως αὐτῶν. Οἱ δυστυχεῖς Ἕλληνες ἀναγκάζονται νὰ ἐγκαταλείψουν τὰ σπῆτια των, συχνάκις ἄνευ προειδοποιήσεως, ἀναγκάζομενοι νὰ βαδίζουσιν νυχθημερὸν ἄνευ τροφῆς καὶ ὕδατος, καὶ ὅταν κλαίουσιν διὰ τοῦτο, οἱ Τούρκοι φύλακες τῶν τοῖς δεινῶν τὰ τζαμιά καὶ τοῖς λέγουσιν ὅτι ἡ μεγάλη λεωφόρος ἡ ἄγουσα πρὸς τὰς ἀνέσεις τῆς ζωῆς εὐρίσκεται ἐν τῷ Ἰσλαμισμῷ. Τὰ κτήνη των ἐπίσης ἐπιτάσσονται καὶ ἐπιβάλλεται εἰς αὐτοὺς ἡ ὑποχρέωσις νὰ τὰ τρέφουν, καθ' ὃν χρόνον αὐτοὶ οἱ ἴδιοι λιμώττουν. Καὶ διὰ λεπτῆς καὶ ἐξηυγενισμένης ὁμότητος ἀπαγορεύεται εἰς τὴν ἐνταῦθα ἐλληνικὴν κοινότητα νὰ τοῖς παράσχη ἀρωγὴν τινα. Τὸ Πατριαρχεῖον εὐρίσκεται ἐν ἀπογνώσει, μὴ γνωρίζον ποῦ νὰ στραφῇ, διότι τὸ Ὑπουργεῖον Γούναρη, ἐν Ἀθήναις, φαίνεται περισσότερον ἐνδιαφερόμενον διὰ τὴν ἐξουθένωσιν τοῦ Βενιζελισμοῦ, παρὰ διὰ τὴν εὐημερίαν τῶν ἐνταῦθα ὁμοεθνῶν του, καὶ λέγεται ὅτι ἀπηγόρευεν τὴν δημοσίευσιν ὅλων τῶν ἐκ Τουρκίας ἐκθέσεων περὶ τοῦ διωγμοῦ τῶν ἐλληνικῶν πληθυσμῶν.

Ἰουλίου 29. — Ἦκουσα ὅτι καὶ τὸ συμβούλιον τοῦ Στέματος, τὴν παρελθοῦσαν ἐβδομάδα, ὅτε ὁ Λίμαν καὶ ὁ Ἐμβερ συνεβούλευσαν ἐπιμόνως μίαν μεγάλην ἐπίθεσιν εἰς Ἀρλ Μπουρνοῦ, διὰ νὰ ριφθῶσιν οἱ Ἀγγλοὶ εἰς τὴν θάλασσαν, ἀδιάφορον ὅποια ἤθελεν εἰσθαι ἢ ἀπώλεια εἰς ἄνδρας. Ὁ Ταλαὰτ καὶ οἱ ἄλλοι ἀντέκρουσαν τὴν πρότασιν ἔνεκα τοῦ δαπανηροῦ τοῦ ἐγχειρήματος, καὶ ἐστάθη ἀδύνατον νὰ μεταπεισθῶσιν. Ἐν τοσοῦτῳ ἡ ἐπίθεσις ἐγένετο ἀλλὰ μερική, καὶ καταλήξασα εἰς πλήρη ἀποτυχίαν ...

Ἰουλίου 30. — ... Νέαι ἀνησυχαστικαὶ φῆμαι ἔρχονται ἐκ Σόφιας, παρὰ πολὺ λεπτομερεῖς διὰ νὰ μὴ τὰς θεωρήσῃ τις ἀδασίμους. Τὸ παλαιὸν γερμανικὸν σχέδιον τῆς διαδόσεως διὰ τῆς βορειανατολικῆς γωνίας τῆς Σερβίας πρὸς τὸν σκοπὸν ν' ἀνοιχθῇ μία δίοδος διὰ μέσου τῆς Βουλγαρίας, λέγεται ὅτι ἀναξῆ. Οἱ Βούλγαροι θὰ προσποιηθῶσιν ὅτι διαμαρτύρονται, ἀλλ' ἂφ' οὗ τὰ στρατεύματά των θ' ἀσχοληθῶσιν ἐπίσης μὲ τοὺς Σέρβους ἐν Μακεδονίᾳ, θὰ περιορισθῶσι μόνον εἰς τὰς πλατωνικὰς αὐτὰς διαμαρτυρίας, καὶ οἱ Γερμανοὶ θὰ δυνηθῶσι ν' ἀποστείλωσιν ἐκεῖ τὰς ἀναγκαιὰς ἐνισχύσεις καὶ πυρομαχικά. Τοῦτο ἐν Σόφια φαίνεται καῖπως ὡς προδοσία, ἀλλ' ὅλα εἶνε δυνατὰ κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς τοῦ ἡρωϊσμοῦ ἂφ' ἐνὸς καὶ τῆς κακοηθείας ἂφ' ἑτέρου. Ἡ Ἑλλὰς θ' ἀγορασθῇ διὰ τῶν ἐγγυήσεων ἐπὶ τῶν νέων τῆς ἐδαφῶν, καὶ ἡ Σερβία θὰ στραγγαλισθῇ ἀπὸ ἀμφοτέρω τὰ μέρη. Ἡ Σόφια θέλει διὰ παντὸς τρόπου τὴν Μακεδονίαν, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι τὰ υἱοθετηθέντα μέτρα θ' ἀποδειχθῶσι

λίαν κινδυνώδη ἐν τέλει, καὶ ἡ συμφώνως πρὸς τὸ σχέδιον τοῦτο παραχώρησις ἐκ μέρους τῶν Τούρκων τῶν 40 Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς Σιδηροδρομικῆς γραμμῆς τοῦ Δεδεαγάτς, θὰ ᾔνε ἀνεπαρκῆς ἱκανοποιήσις διὰ τὸ μέλλον τῆς Βουλγαρίας, ἐάν πρέπη νὰ ἔχη ἀμέσους γείτονας μίαν νέαν φιλοπόλεμον Τουρκίαν καὶ μίαν μεγεθυμένην Αὐστρίαν . . .

Ἰουλίου 31. — Ὁμίλησα περὶ τῆς ἐν Βουλγαρίᾳ καταστάσεως μετὰ τοῦ Ε . . . Ἐφένδην. Οὗτος νομίζει ὅτι ἡ Ἀντάντ διέπραξε σοβαρὸν σφάλμα μὴ καταλαβοῦσα τὴν Θεσσαλονίκην διὰ τὴν ἀναγκάσῃ ἐκοῦσαν ἄκουσαν τὴν Ἑλλάδα νὰ συνταχθῇ μετ' αὐτῆς. Ὑπερτερεῖ τὸσον τὸ λαϊκὸν αἰσθημα ὑπὲρ τῶν Συμμάχων ἐν Ἑλλάδι, ὥστε ἡ παρούσα κυβέρνησις — καίτοι φιλογερμανικὴ ἢ μάλλον ἀντιβενιζελικὴ — δὲν θὰ ἐτόλμα νὰ πράξῃ τι, καὶ βοήθεια οὕτω θὰ παρείχετο εἰς τὴν Σερβίαν φύσεως τοιαύτης ὥστε ἡ Βουλγαρία θὰ ἤναγκάζετο νὰ τὴν σεδασθῇ. Ἡ Ἑλλὰς δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ πράξῃ ἄλλως παρὰ νὰ συνταχθῇ μετ' Ἀντάντ ἐάν ἐξηναγκάζετο . . .

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

Αὐγουστος 1. — Συνεζήτησα τὸ Σερβοβουλγαρικὸν ζήτημα μετὰ τοῦ Κόλουτσεφ, ὁ ὁποῖος ἦλθε καὶ ἐγευμάτισε μετ' ἐμοῦ. Νομίζει ὡς πιθανὴν τὴν στρατιωτικὴν κατάληψιν τῆς γραμμῆς Θεσσαλονίκης-Νύσσης ὑπὸ τῶν Συμμάχων, πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ ἀσκήσουν

πίεσιν ἐπὶ τῆς Σερβίας, ὅπως κάμῃ τὰς ἀναγκαίας παραχωρήσεις. Ἐγὼ ἀτομικῶς εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι τοῦτο θὰ ἦτο ἐν δεξιώτατον πραξικόπημα. Διότι:

α') θὰ ἠνάγκαζε τὴν Ἑλλάδα νὰ ἐξέλθῃ.

β') θ' ἀπέτρεπεν ἀποτελεσματικῶς τὴν Βουλγαρίαν ἀπὸ τοῦ νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τῆς Σερβίας, ὅπερ ἐν τούτῃ περιπτώσει θὰ ἐσήμαινεν ἐπίθesis καὶ κατὰ τῶν Συμμάχων.

γ') θὰ διηυκόλυνε τὰς σερβικὰς παραχωρήσεις καθόσον οἱ Σύμμαχοι κατέχοντες τὰ ἐδάφη ταῦτα, θὰ ἠδύναντο νὰ ἐγγυηθῶσιν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι περὶ τῆς παραδόσεώς των.

δ') θὰ ἐδικαιολόγει τὴν ἀξίωσιν ἐπὶ τῶν τοιούτων παραχωρήσεων, διὰ τῆς παρασχεθείσης εἰς τὴν Σερβίαν ἐπιπροσθέτου βοηθείας.

ε') θὰ καθίστα εἰς σημχντικὸν βαθμὸν δυσχερὲς τὸ σχέδιον τῆς Γερμανίας ν' ἀνοίξῃ μίαν δίοδον πρὸς τὴν Βουλγαρίαν καὶ Σερβίαν, καὶ

ς') θὰ διηυκόλυνεν ἀκολούθως μίαν ἐπίθesis ἐκ μέρους τῆς Σερβίας.

Ὁ Κόλουτσεφ δὲν πιστεύει ὅτι ἡ Βουλγαρία ἐν πάσῃ περιπτώσει θ' ἀνεχθῇ τὴν διὰ τοῦ ἐδάφους της διέλευσιν γερμανικῶν στρατευμάτων, ὅπερ ἀντιτίθεται εἰς τὰ συμφέροντά της, ἀλλ' ὠμίλησε μὲ τὰς δριμυτέρας ἐκφράσεις κατὰ τῆς σερβικῆς Κυβερνήσεως. Τὸ μῖσος τοῦ ἐναντίου τῶν Σέρβων δὲν ἔχει ὅρια, καίτοι συνέφωνῃ μετ' ἐμοῦ ὅτι ἡ ἀντικητάστασις τῆς Σερβίας διὰ μιᾶς μεγεθυμένης Αὐστρίας θὰ ἦτο λίαν ἐπιζημία διὰ τὰ συμφέροντα τῆς χώρας του. Θάττον ἢ βράδιον

ὁ πόλεμος διὰ τὴν Μακεδονίαν θὰ ἦτο ἀναπόφευκτος, ἐὰν ἡ ἐπαρχία αὕτη δὲν παρεχωρεῖτο ἐκουσίως. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἡ Βουλγαρία διὰ νὰ πληρώσῃ τὰ χρέη τοῦ πολέμου τούτου θὰ ἐκινεῖτο κατὰ τῆς Τουρκίας. Ἀνέφερε τὸν στρατηγὸν Σαβώφ, ὁ ὅποιος ἐδήλου ὅτι ἐντὸς εἴκοσι δύο ἡμερῶν θὰ ἠδύναντο νὰ ἦνε εἰς τὴν Καλλίπολιν, καὶ ἐντὸς τριάκοντα μιᾶς τὰ Δαρδανέλλια θὰ ἠγνοίγοντο. Τὸν ἠρώτησα «ἐὰν τοιαύτη παραχώρησις ἀπεδεικνύετο ἀδύνατος, ἡ Βουλγαρία θὰ ἐκκήρυσσε τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Σερβίας, σήμερον;» Μοὶ ἀπήντησεν «ὄχι», ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὴν Ρωσίαν. Ἡ Βουλγαρία — εἶχεν ἐπὶ πλέον τὴν ἀναίδειαν νὰ μοῦ εἴπῃ ὁ πρεσβευτής — ἡ Βουλγαρία διακαίεται ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ δημιουργήσῃ ἐν νέον τηλεβόλον ἡθικῆς, παρὰ τὸ παράδειγμα τὸ ὅποιον δίδουν αἱ Μεγάλαι Δυνάμεις.

Ἐν τέλει ὁ Κόλουτσεφ μοὶ ἐπεδεβαλῶσεν ὅτι καὶ ἐγὼ ἤκουσα ἐσχάτως, περὶ αἰφνηδίας ἀναστολῆς τοῦ κατὰ τῶν ἐνταῦθα Ἑλλήνων διωγμῶν. Οἱ Γερμανοί, οἱ ὅποιοι θέλουν τὰς Ἀθήνας νὰ διατηρήσουν σχετικὴν οὐδετερότητα, ἤσκησαν ἐνταῦθα ὅλην τὴν ἐπιρροὴν ὥπως ἀποτρέψουν ἔτι μᾶλλον τὴν κατάστασιν. Ἀκόμη δὲ καὶ προσωπικὴ ἐπιρροή ἤσκηθη οὐκ ὀλίγη πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν. Ἐλήφθησαν ἤδη εἰδήσεις εἰς τὸ Πατριαρχεῖον καθ' ὅς εἰς τοὺς ἐκ τοῦ Βιλαετίου τῆς Προύσσης ἀπελαθέντας Ἕλληνας ἐπετράπη νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὰς ἐστίας των. Δίαν χαρακτηριστικὸς ὁ ἐπίσημος εὐφημισμὸς ὁ ἐξηγῶν τὸ γεγονός. Λέγει ὅτι «ἐπειδὴ κατόπιν νεωτέρας σκέψεως, τὰ ἐσχάτως

»ληφθέντα μέτρα διὰ τὴν πλήρη ἀσφάλειαν τῶν ἑλλη-
 »νικῶν πληθισμῶν (γράφει: ἀπέλασίν των) ἀντικατε-
 »στάθησαν δι' ἄλλων, τὰ ὁποῖα θὰ ἐκπληρώσουν τὸν
 »αὐτὸν σκοπὸν κατὰ διάφορον τρόπον, οἱ χωρικοὶ
 »ἐξουσιοδοτοῦνται ἤδη νὰ ἐπιστρέψουν.» Οὐδεὶς ἐν-
 ταῦθα γνωρίζει ἐὰν ἡ ἄδεια εἶνε τοπικὴ ἢ γενικὴ.
 Διὰ τοὺς δυστυχεῖς ὅμως Ἀρμενίους καμμία ἀνακού-
 φισις, καὶ συνεχῶς καταφθάνουν εἰδήσεις περὶ σφαγῶν,
 ἐν ᾗ ἡ ἐγκληματικὴ πολιτικὴ ἐξακολουθεῖ ἀπαραβία-
 στος τὸ ἔργον της. Ὁ Κόλουτσεφ, ὅμως, μοῦ εἶπεν
 ὅτι ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Καισαρείας δὲν θὰ κρεμασθῇ...

.....
 Αὐγούστου 6. — ... Τὰ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος λη-
 φθέντα μέτρα μεταταπισμοῦ κατὰ τῶν Ἑλλήνων, ἐλ-
 φθήσαν εἰσηγήσει τῶν Γερμανῶν, καὶ ὑπὸ τὸ πρόσ-
 χημα στρατιωτικῆς δέθεν ἀνάγκης. Παρόμοιον πρόσ-
 χημα προβάλλεται καὶ νῦν διὰ τὴν παροῦσαν κατα-
 δίωξιν. Οἱ Τούρκοι λέγουσιν ὅτι οἱ Γερμανοὶ ἀξιωματι-
 κοὶ συνεδούλευσαν εἰς αὐτοὺς τὰ μέτρα ταῦτα τῶν
 ἀπελάσεων ἐκ τῆς Προποντίδος καὶ τοῦ Βοσπόρου καὶ
 τοῦ ἀφοπλισμοῦ τῶν χριστιανῶν στρατιωτῶν καὶ τῆς
 χρησιμοποίησεως αὐτῶν εἰς χειρονακτικὰς ἐργασίας.
 Ὑπὸ τὴν πρόφασιν ὅτι δὲν θέλουσιν ν' ἀναμιχθῶσιν εἰς
 τὰς ἐσωτερικὰς ὑποθέσεις τῆς Τουρκίας, οἱ Γερμανοὶ
 ἐπεκύρωσαν πᾶν ἐγκλημα ...

.....
 Αὐγούστου 8. — Ὁ «Βαρβαρόσας» ἐδυθίσθη σήμε-
 ρον τὴν πρωΐαν ἀπὸ ἐν ὑποδρύχιον. Εἶχεν ἀπάρει ἐκ
 τοῦ Χρυσοῦ Κέρατος μόνον τὴν προηγούμενην νύκτα...

Ἀγνοῖστον 9.—Ὁ «Βαρβαρόσας» ἐδυθίσθη εἰς τὴν
 Προποντίδα καὶ ὄχι εἰς Δαρδανέλλια, ὥς ἐπισήμως
 ἀνγγέλλθη. Συνώδευε φορτηγίδας πλήρεις πυρομαχι-
 κῶν καὶ δύο μεταγωγικά, ὅτε εὐρέθη περικυκλωμένος
 ἀπὸ ἑξ ὑποβρύχια. Ὑπετέθη ὅτι τὰ μεταγωγικά θὰ
 τὸν ἐπροστάτευον, ἀλλὰ παρὰ τὴν παρουσίαν των ἡ
 δευτέρα τορπίλλη ἐπέτυχε τοῦ σκοποῦ τῆς καὶ τὸ
 σκάφος ἐδυθίσθη ἐντὸς ἐπτὰ λεπτῶν. Ἐν ἐκ τῶν μετα-
 γωγικῶν μετὰ μιᾶς κανονιοφόρου ἐδυθίσθησαν ἐπίσης,
 τὸ ἕτερον ἐξώκειλεν εἰς τὴν ξηράν. Ἐκ τῶν 700 ἀν-
 δρῶν, οἱ ὅποιοι ἀπετέλουν τὰ πληρώματα, μόνον τὸ
 ἓν τρίτον διεσώθη. Ὁ Μέγας Βεζύρης ἐνεφανίσθη μὲ
 μίαν τρομακτικὴν τουρκικὴν ἱστορίαν ὅτι εὐθὺς μετὰ
 ταῦτα ἐν τουρκικὸν ἀεροπλάνον διελθὼν ἀνωθεν τοῦ
 ὑποβρυχίου ἔρριψε κατ' αὐτοῦ μίαν βόμβαν ἣ ὅποια
 τὸ ἐδύθισε! Τὸ «Χαμιδιέ» ἐπίσης ἐπέστρεψε σοδαρῶς
 βεβλαμμένον, μία δὲ κανονιοφόρος ἐρρυμουλκήθη εἰς
 τὸν λιμένα μὲ σπασμένην τὴν πῶραν. Ἀμφότερα τὰ
 σκάφη ταῦτα ἐκ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, ὅπου ἀναμφι-
 βόλως εἶχον ὑπάγει διὰ νὰ συνοδεύσουν κανὲν ἀνθρα-
 κοφορτίον.

... Ἀφίκοντο ἐκ Δαρδανελλίων μερικοὶ Τοῦρκοι
 ἀξιωματικοὶ μὲ χειροπέδας καὶ φῆμαι διαδίδονται μετ'
 ἐπιτάσεως περὶ στάσεων ἐν τῷ στρατῷ τῆς Καλλιπό-
 λεως, ἢ μᾶλλον περὶ ἀρνήσεως τῶν στρατευμάτων νὰ
 βαδίσουν κατὰ τῶν Συμμάχων. Πιθανῶς νὰ ὑπάρχῃ
 ἀλήθειά τις εἰς ὅλα ταῦτα, διότι ὁ λαὸς δὲν θέλει τὸν
 πόλεμον, καὶ ὁ Τοῦρκος στρατιώτης πηγαίνει, εἰς τὸ
 μέτωπον μὲ ἐγκαρτέρησιν ἀλλ' ἀπροθύμως. Ἦκουσα

περὶ ἐνὸς ἀξιωματικοῦ, πρῶτην στρατιωτικοῦ ἀκολού-
θου, ὁ ὁποῖος ἀποφασιστικῶς ἡρνήθη νὰ πολεμήσῃ
κατὰ τῶν Ἀγγλῶν καὶ Γάλλων, καίτοι ἐδήλωσεν ὅτι
ἦτο πρόθυμος νὰ βαδίσῃ κατὰ τῶν Ρώσων...

.....
Αὐγούστου 12. — ... Οἱ Ἕλληνες, ἀφ' οὗ ἐπὶ μῆνας
ἔμειναν ἄνευ πρεσβευτοῦ, ἐζήτησαν αἰφνηδίνως τὴν
«συγκατάθεσιν» τοῦ Γρυπάρη. Οὗτος γνωρίζει τὴν χῶ-
ραν καλῶς, ἀλλ' εἶναι ἀκατάλληλος. Πῶς θὰ ἦτο δυ-
νατὸν ν' ἀποσταλῇ ἐνταῦθα ἓνας ἀντιπρόσωπος τῆς
Ἑλλάδος, ἐν πλήρει ἐλληνικῷ διωγμῷ; Εἰς Ἀθήνας
ἐδημοσίευσαν τὴν εἰδησιν ταύτην, ἀλλ' ἡ κυβέρνησις
Γούναρη ἔσπευσεν ἀμέσως νὰ τὴν διαψεύσῃ. Ἡ κυβέρ-
νησις αὕτη καὶ ὅτι περὶ αὐτὴν εἰς ἐν καὶ μόνον ἐνδο-
φέρονται, — νὰ ἐξουθενώσουν τὸν Βενιζέλον, καὶ διὰ
νὰ τὸ κατορθώσουν εἶναι ἐτοιμαὶ νὰ πράξουν τὰ πάντα
ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Βασιλέως. Ὁ τελευταῖος οὗτος
παίζει ἓνα πολὺ ἐπικίνδυνον παιγνίδι, καίτοι ἡ γερμα-
νοφιλία του εἴμπορεῖ νὰ ᾔνῃ μεγαλειτέρας ὠφελείας
εἰς αὐτὸν ἐν Βερολίνῳ παρὰ ἐν Ἀθήναις. Εἶνε ἀξιο-
θρήνητον νὰ βλέπῃ τις τὴν Ἑλλάδα διηρημένην κατὰ
τὸν χρόνον τοῦτον καὶ νὰ κατατρίβεται εἰς ἐλεεινὰ
προσωπικὰ πάθη.

Ὁ διορισμὸς τοῦ Γρυπάρη δύναται νὰ καλύψῃ εὖ-
σχήμως καὶ ἓνα ἄλλον σκοπόν. Ἡ Ἀντάντ, ἡ ὁποία
μόλις πρὸ μικροῦ ὑπέβαλε τὸ ὑπόμνημα καὶ εἰς τὴν
Νύσσαν, δι' οὗ συνιστᾷ τὴν παραχώρησιν τῆς Μακε-
δονίας εἰς τοὺς Βουλγάρους, ἐπέδωσαν ἐπίσης διακρί-
νωσιν καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ ὁποία συνιστᾷ τὴν πα-

ράδοσιν τῆς Καβάλλας ἀντὶ ἄλλων ἀνταλλαγμάτων, ἐν οἷς συμπεριλαμβάνεται καὶ ἡ Κύπρος. Ἐπειδὴ δὲ ἡ κυβέρνησις τοῦ Γούναρη ἀνήγαγε τὴν διατήρησιν τῆς Καβάλλας εἰς ζήτημα τιμῆς ἐκ πείσματος πρὸς τὸν Βενιζέλον, δὲν εἶναι ἀπίθανον νὰ ἐπαναλάβῃ ἐδῶ κανονικὰς διπλωματικὰς σχέσεις, διὰ νὰ προκαλέσῃ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι «φλερτάρει» μὲ τὴν Γερμανίαν καὶ χαλαρώσῃ ἐπ' αὐτῆς πίεσιν τῆς Ἀντάντ, ἡ ὁποία ἐθεώρησε τὴν Ἑλλάδα ὡς ὑποτελὲς κράτος. Οἱ Γερμανοὶ ἠγόρασαν τὰς ἡμίσεις ἐν Ἀθήναις ἐφημερίδας, διωργάνωσαν διαδηλώσεις, καὶ ἡ δρᾶσίς των ἐπεξετάθη καὶ ἐν μέσῳ τοῦ στρατοῦ. Ἀλλ' ὁ λαὸς παραμένει σταθερῶς εἰς τὴν Ἀντάντ. Θὰ εἴνε περίεργον νὰ εἶδῃ τις ἔως πότε ἡ παρούσα ἀπατηλὴ πολιτικὴ θὰ κρατήσῃ τὸν Βενιζέλον ἔξω τῆς Ἀρχῆς.

.....
 Αὐγούστου 15.—Ἐνα μεγάλο ἀνθρακοφόρον, τὸ «Ἰσπαχάν» ἐδυθίσθη σήμερον τὴν πρωΐαν ἀπὸ ἐν ὑποδρύχιον εἰς τὸν λιμένα τοῦ Χαϊδάρ Πασσᾶ, καθ' ὃν χρόνον ἐξεφόρτωνε, τοῦ ὑποδρυχίου ὀλισθήσαντος ὑπὸ τὴν ὑπὴνεμον πλευρὰν ἐνὸς ἄλλου πλοίου. Τὸ «Ἰσπαχάν» ἐδυθίσθη εἰς τόσον ριχὰ νερὰ ὥστε τὸ περισσότερον τοῦ φορτίου του δύναται νὰ διασωθῇ. Δύο μεταγωγικά, ἡ «Χίος» καὶ ἡ «Σαμψοῦς» μὲ προμηθείας, ἐδυθίσθησαν ἐπίσης εἰς τὴν Προποντίδα.

.....
 Αὐγούστου 19.—Οἱ Ἕλληνες ἐδῶ χαίρουν διὰ τὸν θρίαμβον τοῦ Βενιζέλου, ἀλλ' εἰς τὸν ἐγγχώριον τύπον ἀπηγορεύθη νὰ ἀναφέρῃ τι περὶ τούτου, καὶ ἡ εἰδησις

κυκλοφορεῖ μόνον ἀπὸ στόμα εἰς στόμα. Διαδίδεται μετ' ἐπιτάσεως ἢ φήμη περὶ κινητοποιήσεως τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς ἐπικειμένης ἐξόδου τῆς. Οἱ Τούρκοι εἶνε νευρικοὶ καὶ ὁ τύπος τηρεῖ σιγὴν. Μία λεπτομέρεια εἶνε ἀρχαῖοντως σημαντικὴ. Ἡ κ. Κόλουτσεφ, ἡ ὁποία ἀνεμένετο ἐνταῦθα, ἀνέβαλε τὸ ταξιδίδιόν τῆς, ἐν ᾧ ὁ σύζυγός τῆς ἔλεγε χθὲς ὅτι οἱ Βούλγαροι σπουδασταὶ τῆς Ροδερτείου Σχολῆς δὲν θὰ ἐπιστρέψουν, ἐπειδὴ ὑπάρχει ἀνάγκη αὐτῶν διὰ τὸν στρατόν.

.....
 Ἀυγούστου 24.—Εἰς τὴν Βουλγαρικὴν Πρεσβείαν, ὁ Κόλουτσεφ διέψευσε τὴν ἐδήσιν περὶ τῆς βουλγαρικῆς κινητοποιήσεως, ἢ ἀλλῆς τινὸς ἐπικειμένης ὀδηθῆναι μεταβολῆς τῆς καταστάσεως ἐν Σόφια. Ἐπανέλαθεν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πάντοτε ἐδήλου, ὅτι ἡ παροῦσα κρίσις δὲν θὰ παρήρχετο ἄνευ τῆς ἀνακτήσεως τῆς Μακεδονίας ὑπὸ τῆς Βουλγαρίας. Καὶ ἐὰν μὲν ἐπετύγχανε τοῦτο παρὰ τῆς Ἀντάντ, θὰ ἐδάδιζε κατὰ τῆς Τουρκίας, ἀν' ὅμως ὄχι—ἀνέφερεν ὁ πρεσβευτὴς—τότε θὰ ἀνελάμβανε νὰ τὴν ἀνακτήσῃ μόνη τῆς.

.....
 Ἀυγούστου 30. —..... Ἡ πόλις εἶνε σημαιοστόλιστος διὰ τὴν ἐν Δαρδανελλείοις νίκην, ὅπου 10,000 Ἄγγλοι λέγεται ὅτι ἐφονεύθησαν καὶ διπλάσιοι τὸν ἀριθμὸν ἐτραυματίσθησαν, 800 δὲ ἀξιωματικοὶ συνελήφθησαν αἰχμάλωτοι. Ἀλλὰ τὸ ἐπίσημον ἀνακοινωθὲν κἀμναι νύξιν μόνον περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν φονευθέντων καὶ δὲν εἶνε καθόλου σαφὲς εἰς τὰς λεπτο-

μερείας. Ὑπάρχουν οἱ φρονούντες ἐνταῦθα ὅτι ἡ νίκη αὕτη εἶνε μία καθαρὰ «μπλόφα» προωρισμένη ὅπως ἀποκρύψῃ τὰς κολοσιαίας τουρκικὰς ἀπωλείας, διότι οἱ τραυματαῖαι ἀρχίζουν πάλιν νὰ καταφθάνουν ἐνταῦθα ἀθρώως. Ἀφ' ἐτέρου δὲ δὲν ὑπάρχει ἡ παραμικρὰ ἐνδειξις ὅτι οἱ Τοῦρκοι κατέλαβον ἔστω καὶ ἐν ἀγγλικὸν χαράκιμα. Ὁ δὲ Ταλαὰτ σήμερον δὲν ἐφαίνετο ὡς ἄνθρωπος ποῦ εἶχεν ἀκούσει ἐξαιρετικῶς εὐχάριστα νέα.

Ἐν μόνον πρᾶγμα εἶνε βέβαιον : ἡ ἀναχώρησις ἀπὸ τὸ Χρυσοῦν Κέρας ἐνὸς γιγαντιαίου γερμανικοῦ υποδρυχίου, τοῦ Υ' 54, ὑπὲρ τοῦ δι' ἡκοσίου πόδας μήκους καὶ μὲ πλήρη ἐγκατάστασιν ἀσυρμάτου. Οὐδεὶς ὑπέπνευσε τὴν παρουσίαν τοῦ ἐνταῦθα, καὶ τοὶ ἀπότινος χρόνου εἶχον ἀκούσει ὅτι οἱ γερμανοὶ ἐντείνουν τὰς προσπάθειάς των πρὸς ἐπίτασιν τῆς υποδρυχιακῆς των δράσεως. Λέγεται ἐπίσης ὅτι εἰς τὴν Προποντίδα ὑπῆρχεν ἐν νέου τύπου Ἀγγλικὸν υποδρύχιον τὸ ὁποῖον ἐθεάθη καταδυόμενον εἰς τὰ Στενά. Ὁλη ἡ τουρκικὴ ναυσιοπλοῖα ἐσταμάτισε προχθὲς διὰ τὸν φόβον τούτου, ἀλλὰ τὰ μετὰ τόσης ἀνυπομονησίας ἀναμενόμενα ἐν Καλλιπόλει πυρομαχικά, ἀπεστάλησαν ὡς μανηάνω, δι' ἐνὸς πλωτοῦ νοσοκομείου.

Αὐγούστου 31.—Τὸ Υ' 54 μανηάνω ὅτι εἶνε ὁ παλαιὸς μας γνώριμος, τὸ Υ' 51, εἰς τὸ ὁποῖον ἔδωσαν ἄλλον ἀριθμὸν διὰ νὰ δώσουν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι πρόκειται περὶ ἐτέρου νεωστὶ ἀφικθέντος υποδρυχίου...

Οἱ Γερμανοὶ ἐδῶ χαίρουν διὰ τὴν μετὰ τῆς Βουλγαρίας συμφωνίαν, ἡ ὁποία, ὡς βεβαιοῦν θετικῶς

ἐπετεύχθη. Κατὰ τὴν συμφωνίαν ταύτην, ἡ Βουλγαρία καὶ ἡ Γερμανία θὰ ἐπιτεθῶσι ταυτοχρόνως ἀπὸ τῶν δύο πλευρῶν κατὰ τῆς Σερβίας, διὰ νὰ ἀνοίξουν ὁδὸν συγκοινωνίας, καὶ οἱ Βούλγαροι θὰ ἀποστείλουν τηλεβόλα πολιορκίας καὶ πυρομαχικὰ εἰς Δαρδανέλλια.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

.....
 Σεπτεμβρίου 4.—Ὁ τουρκογερμανικὸς ἰσχυρισμὸς ὅτι ἐτορπίλισαν τὸ μεταγωγικὸν «Σάουθλανδς» ἐστηρίζετο ἐπὶ κακῆς ἐρμηνείας ἐνὸς ραδιοτηλεγραφήματος τοῦ ἐν λόγῳ πλοίου, ζητούντος βοήθειαν. Κατ' ἀρχὰς ἀπεδώσαμεν τὸν ἀναγγελλθέντα τορπιλλισμόν εἰς τὸ ὑποβρύχιον Υ54, ἀλλὰ τὸ ὑποβρύχιον τοῦτο παραμένει εἰς τὸ Χρυσοῦν Κέρας βεβλαμμένον ἐκ τοῦ πυρός... μιᾶς τουρκικῆς πυροβολαρχίας. Ἡ ἀναγγελλθεῖσα βύθισις ἐνὸς ἀγγλικοῦ ὑποβρυχίου εἰς τὴν θάλασσαν τοῦ Μαρμαρᾶ εἰνε ἐπίσης ἓνα χονδροειδέστατον ψεῦδος. Ἀναφέρεται πράγματι ὅτι ἐν ἀγγλικὸν ὑποβρύχιον ἐνεφανίσθη ἔξωθι τῆς Συλιμδρίας, ἀλλ' ὅταν ἔσπευσαν ἐκεῖ πρὸς καταδίωξίν του τοῦτο εἶχεν ἐξαφανισθῇ...

.....
 Σεπτεμβρίου 11.—... Τὸ κύριον θέμα συνωμιλίας ἐνταῦθα κατ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας εἰνε ἡ νέα Αὐστρογερμανικὴ ἐπίθεσις κατὰ τῆς Σερβίας, ἐν ᾗ ἡ Βουλγαρία μέλλει νὰ ἐπιτεθῇ κατ' αὐτῆς ἐκ τῶν νώτων. Ἐν

τούτοις ὁ Κόλουτσεφ ἐξηκολούθει νὰ διαψεύσῃ τοῦτο, μὴ ἀποκρύπτων ὅμως τὰς βουλγαρικὰς ἐπὶ τῆς Μακεδονίας ὁρέξεις. Ἄλλ' ἄλλοι Βούλγαροι, ἐκ τῶν ἐνταῦθα πχρεπιδημούντων, λέγουν ὅτι, ἀφ' οὗ ἡ Ἀντάντ δὲν ἔκαμε τὰς ἀναγκαίαις προτάσεις ἐν καιρῷ, ἦτοι πρὸ τῶν ρωσσικῶν ἀτυχιῶν, τώρα δὲν ἔχουν παρὰ νὰ στραφοῦν πρὸς τὰς Κεντρικὰς Δυνάμεις, καὶ ἡ συμφωνία τῶν ὑποχρεοῖ αὐτοὺς νὰ ἐπιτρέψουν εἰς αὐτάς τὴν διὰ μέσου τῆς χώρας τῶν μεταφορὰν στρατευμάτων καὶ ὅλικοῦ πολέμου...

.....

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου τούτου ἀναχώρησεν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως τὴν 15 Σεπτεμβρίου 1915, τῆς ἀναχωρήσεώς του ἐπισπευθείσης ἐκ τῆς εἰδήσεως τῆς ἐπικειμένης κινητοποιήσεως τῆς Βουλγαρίας. Εἶχε μόλις τὸν καιρὸν νὰ συνοδεύσῃ εἰς Ἀγγλίαν τὴν σύζυγόν του, τῆς ὁποίας ἡ ἀνώμαλος ἐν Κωνσταντινουπόλει κατάστασις εἶχον σοβαρῶς κλονίσει τὴν υγίαν, καὶ μετὰ μίαν ἐβδομάδα ἠναγκάσθη καὶ πάλιν νὰ ἀναχωρήσῃ μεταβαίνων εἰς Σόφιν, ὅπως ἀναλάβῃ τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐκεῖ Ἀμερικανικῆς Πρεσβείας.]

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000023148